

έτσι νάχρησ τήν εὐχή μου, φύγε παράτησε τὰ σφουγγάρια.

Ο νιός συλλογισμένος τὸν κοίταξε. Καί τὸ τραγουδι μὲ τὸ θλιβερό σκοπὸ τοῦ σφινγγε τὴν καρδιά. Ὑστερα σφίχτ᾽, σφίχτ᾽ μίλησε.

— Ναι, καπετάνιε, ναι, ἀλήθεια. Μὰ, γιατί; Γιατί τάχα νάσαι τέτοια ἡ τέχνη μας;

— Κατάρ, παιδί μου, κατάρ θεικὴ τὰ βαρύνει κ' ἔτσι ἀπὸ χρόνια εἶνε γραμμένο ὁποῖος τὰ δουλέψει, θέλεις καπετάνιε εἶναι, θέλεις βουτηχτὴς καὶ σύντροφος καὶ μοῦστος, προκοπὴ δὲν εἶναι νάδρῃ. Τὸ ξέρεις γιατί εἶσαι καὶ θεοφοβούμενος ἐσύ, τὸ ξέρεις πῶς ὅταν σταυρώσαν τὸ Χριστὸ οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ἄνθρωποι, στὴ δίψα του ἀπάνω ξύδι τὸν ποτίσανε. Καί, ὦρα κακὴ, σφουγγάρι βρέθηκε κοντὰ τους, σφουγγάρι νὰ τὸ ποτίσουν στὸ ξύδι καὶ μὲ σφουγγάρι τοῦ δώκαν νὰ πιῇ. Κι ὁ πόνος, ὁ τρανὸς πόνος καὶ καῦμός ἀράνταστος, ὁ πόνος τοῦ Χριστοῦ ξέσπασε σὲ μιὰ βουδὴ κατάρ, μὰ κατάρ ἀπέραντη κι αἰώνια ὅσο εἶναι ἐκεῖνος ἀληθινὸς καὶ τὰ λόγια του. Κακὴ, βλέπεις, ἦταν ὦρα καὶ βρέθηκε τὸ σφουγγάρι καὶ γραφτό μας νὰ τέρνουμε τέτοια θεικὴ κατάρ. Ἀπὸ τότε ἄνεμος συνεπαίρνει καθένα πού καταπιεσθῇ μὲ τὴ δουλειὰ αὐτῇ.

— Μὰς φυλάει ἡ Παναγία, ἡ χάρη της. Τόσα τάγματα, μπάραμπα, τόσα κερὰ. Ἐμεῖς χωρὶς νὰ πατήση ἡ χάρη της στὸ καίμι, παλαμᾶρι δὲ λύνουμε.

— Μὴν τὰ κοιτᾷς. Θεομαῖχτες εἴμαστε. Σκόλη, Κυριακὴ δὲ οὐλᾶμε στὴ δουλειά, ἀκόμη καὶ τὴ Μεγάλῃ Λαμπρῇ δουλεύουμε, ὁ παρὴς νὰ βγαίνει. Σαρακοστή, μπρὸς στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας δέκα ζευγάρια βιολιά λαλοῦν. Μεγάλῃ βδομάδᾳ βγαίνουμε στὰ παννιά. Ἀκουσε, παιδί μου, ἐγὼ νὰ παρατήσω τὴ δουλειὰ δὲ σκέπτομαι. Μὰ πρόπερσι Μεγάλῃ Τρίτῃ φτάσαμε στὴ Μπεργάζα. Εὐτύς νὰ καλαφατίσουμε τὰ μηχανοκάρια πού μᾶς τὰ εἶχε στραπατσάσει μιὰ φουρτῶνα, λεονάσσα πρώτης, καὶ τὴ Μεγάλῃ Παρασκευῇ ὁ καπετάνιος τῆς μηχανῆς παράγγειλε νὰ βγούμε στὴ δουλειά. Βρὲ ἀμάν, Μήτσο, τοῦ εἶπα, ἄστους μέρα πού ναι σήμερα. Τὴ δουλειά σου, μοῦ εἶπε, καπετάν Νικόλα, ἐσύ τὸ ναυλό σου νὰ πάρῃς, μὰ ἐγὼ μὲ Μεγάλῃ Παρασκευῇ καὶ μὲ σκόλης δὲ θὰ βγάλω τὸν παρὸ τὸν ξένο μὴδὲ νὰ χάσω θέλω τὰ λίγα πού ἀπόχτησα βουτηχτῆς. Βγῆκαν στὴ δουλειά. Τὸ μεσημέρι μᾶς φέραν πεθαμμένους, σὲ δεκάξῃ ὀργιᾶς βάρους, τὸ Μαντηλένιο, τὸ βράδυ ὡς τὴ μέση πιασμένο τὸν ξακουσμένο Σαμῶτη. Ἐκεῖνο τὸ καλοκαίρι τὰ λεφτὰ τοῦ Μήτσου κουρνιαχτός. Οἱ βλαστήμιες του μοῦ σήκωναν τὴν τρίχα μὲ σπιθαμὴ. Εἶπα καὶ τὸ καμα, τελευταία μου νὰ ἔναι χρονιά μὲ τὰ σφουγγαράδικα. Καὶ ὁ Θεὸς νὰ μὲ οὐλᾷ μὴ μοῦ συνεπάρῃ καταστροφὴ τὰ λίγα λεφτὰ π' ἀπόχτησα στὰ σφουγγάρια.

Ἀκουσέ με. Εἶσαι παιδί ἀκόμα καὶ στὰ λέω νὰ

μὲ συχωρῇς καμμιὰ φορὰ. Φύγε ὅσο εἶναι καιρὸς ἀκόμα. Μὴ σὲ μαγέψῃ στὰ καλὰ ἡ τέχνη ἡ ἀπιστή. Κάλιο νεράϊδα ἀγαπητικιά, παρὰ τέχνη μάγισσα. Κ' εἶναι μάγισσα, πιστέψι με καὶ δέστο στὴν καρδιά σου, μάγισσα ἡ τέχνη ὅσο νὰ σὲ βυζάξῃ στὰ πὶδ καρπερά σου χρόνια κ' ὕστερα σὲ παραρρίξει σκύβαλο σὲ μιὰ γωνιά ν' ἀρμακτώνῃς παραγάδια καὶ νὰ ξεχάνῃς τοὺς καῦμούς καὶ νὰ καταπίνῃς τὰ φαρμάκια μὲ τὸ κρασί, ὅπως βλέπῃς τὸ γέρο-Σκαμπαθία, ξακουσμένο καπετάνιο στὸν καιρὸ του, νὰ πίνῃ κατὰ βιδάνια τῶν μαγαζιῶν. Τὰ σφουγγάρια ἔχουν κατάρ θεικὴ. Παρατήσῃ τα καὶ βλαστήμι με.

Ὁ Ραϊκὴς εἶχε γύρι τὸ κεφάλι. Κι ἀπ' τὸν καπνὸ πού σκέπαζε τὸ μαγαζι, πυκνότερη καταχνιά θέλωνε τὸ νοῦ του. Ἐκεῖ κάτω, τὸ βιολί εἶχε πᾶψει καὶ μοναχὰ σιγῶπιζε τὸ λαγούτο, κι ὅλη μαζὶ ἡ συντροφία τραγουδοῦσε.

— Ἐμεῖς καὶ ἂν χαθοῦμε, μᾶς τό'χει ἡ μοῖρά μας κανεὶς δὲ θὰ τὸ μάθῃ ἀπὸ τὰ σπῖτια μας.

Ὑδρα, Μᾶης 1905.

ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ

ΜΩΣΑΪΚΑ

Ἀπὸ τοὺς μύθους Ἰδὼν Κροῖα ὁ Θεός.

ΤΑ ΔΥΟ ΒΑΡΕΛΙΑ

Τὰ δυὸ Βαρέλια ἐλεύθερα καὶ μόνα
Ἐπῆραν δρόμο μιᾶν ἡμέρα· τὸνα
Κούφιο εἶταν κι ἀδειανό· μὰ τᾶλλο
Γιομᾶν ὥς πᾶνον μὲ πιὸτὸ πού ἐφραίνει
Τῆς γῆς κάθε θνητὸ μικρὸ ἢ μεγάλο.
Τὸ δεύτερ' ὅμως πάντοτε πηγαίνει
Καταμεσῆς καὶ πίσω ἀπὸ τὸ πρῶτο
Κυιδώντας δίχως θόρυβο καὶ κρότο,
Ἐνῶ τ' ὀλαδειανὸ χοροπηδῶντας
Μὲ βήματα τρελλὰ κροτεῖ περνῶντας
Καὶ σύγνεφο σὲ δρόμο του σηκώνει...
Τὸν νόμο σὲ ποδάρει καί... τὴ σκόνῃ.

Σὺν βλέπουν οἱ διαβάτες, ποῦχαν γνώση,
Ἀθεόρατο βαρέλι νᾶχει τόση
Ὁρμὴ καὶ Τρέλλα, σὰ ἀνὰν τύχε πιάσει
Ἡ μῦθα, κάνουν τόπο νὰ περάσῃ
Μὰ τὸ μωρὸ τὸ πλῆθος γιουχαρίζει
Τὸ δεύτερο βαρέλι τὸ γεμάτο,

Ἐνῶ τὸ ὀλαδειανὸ πού πάει τρεχᾶτο
Θωρεῖ μὲ θαυμασμό... κι' ὅς μὴν τᾶξίζει!

Θόρυβο τέτοιο κάνουνε συχνὰ
Κεφάλια πού ὀλως διώλου εἶναι ἀδειανὰ
Μ' αὐτὸς πού ἤρωας εἶναι ἀληθινὰ
Διαβαίνει σιωπηλὸς παντοεινὰ,
Κάθ' ἔργο του καὶ μόνο, πού ὠφελεῖ,
Ἀφ' ἡμέρας γι' αὐτὸν νὰ μιλεῖ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΔΙΤΗΣ

ΝΕΚΡΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ἐρχεται ἕνας Δαφνοστεφάνωτος. Πίσω του μοροκοῦνι ἄπειρη σειρά κάρα. Τὸ πίσω πίσω κάρο ἡ ἀλαργάδα τὸ δείχνει μικρόσσανι μικρόκι μικρόκι.

Γαβριήλ. Καλὸ στὸ γαμπρό, καλὸ στον.

Δαφνοστεφάνωτος. Χαῖρε. Μὰ γιατί μὲ λές γαμπρό; Δὲν εἶμαι γαμπρός.

Γαβριήλ. Τότες γιατί φορεῖς τὸ στεφάνι;

Δαφνοστεφάνωτος. Ἀπὸ εἶναι στεφάνι πού μοῦ δώσε ὁ Μιστριώτης σ' ἕνα διαγωνισμό. Μὰ πῆρα ὅμως κι' ἄλλα, οὐ! ἕνα σωρό... πίσω μου στέκει ἕνα κάρο ξέχειλο.

Γαβριήλ. Νὰ μοῦ συμπαθῇς τὸ λάθος μου. Εἶναι ὅμως, βλέπεις, καὶ τὰ κάρα. Ἀπὸ τὰ κάρα δὲν κουβαλοῦν τὰ προικιά σου;

Δαφνοστεφάνωτος. Ὅχι, τὰ ἔργα μου, τὰ συγράμματά μου.

Γαβριήλ. Ἄ, εἶσαι γραφικὸς. Κι τί λογῆς ἔγραφες;

Δαφνοστεφάνωτος. Πολὺ ἀπ' ὅλα. Πεζά, ἔμμετρα, ἱστορίες, δηγῆματα, λυρικά, δράματα ἔμμετρα, δράματα πεζά, πεζότατα μάλιστα, κτλ. κτλ.

Γαβριήλ. Καὶ πῶς κατόρθωσες νὰ γράψῃς τόσα σὲ τόσο σύντομη ζωὴ;

Δαφνοστεφάνωτος (κνικκωμένῳ). Ἐχω σύστημα δικό μου.

Γαβριήλ. Δηλαδή;

Δαφνοστεφάνωτος. Νᾶ. Μὲ τὰ καπούλια μου καθοῦμαι, μὲ τὰ μάτια μου βλέπω, μὲ τὸ χέρι μου γράφω γράφω.

Γαβριήλ. Τίποτα ἄλλο;

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Τῆς προσευχῆς ἡ ἐπιρροὴ στὴ θρησκευτικὴ μας ζωὴ.

(Ἀνέλεξη ποιήθηκε στὸ Αἶθρον τῆς Ἑλβετίας τὸ Μάρτιν τοῦ 1903, σὲ σύλλογο ἀπὸ χριστιανούς νέους ἐπιστήμονες)

Στὸ Χριστὸ Σ. Ἀργυρόπουλο
ἡ μετάφραση γιὰ μικρὴ θύμηση

Ἀγαπητέ μου Χριστό,

Τὴ μετάφραση αὐτὴ πού βλέπεις, τὴν ἔκανα γιὰ δυὸ λόγους. Πρῶτον πῶ τὸν πρῶτον διάβασε τὰ λόγια τοῦ Ροῦθ ἀπὸ τὴν Πάπισσά του, γιὰ νὰ μὲ καταλάβῃς καλύτερα:

Ἀγαπᾷς, ἀναγνώστα μου, τὸν καλὸν οἶνον; Ἀν τῷ θῶντι τὸν ἀγαπᾷς, μισαῖς βεβαίως τοὺς ἀσυνειδήτους ἐκείνους καπῆλους, οἵτινες ἐξ αἰσχροκερδείας νοθεύουν τὸ καλὸν τοῦτο ποτόν, ἀναμιγνύοντες ὕδωρ, βαφὰς ἢ δηλη-

πῆρια καὶ ἀντὶ θεοῦ νέκταρος ἀνούσιον ἢ ναυτιῶδες ποτὸν προσφέροντες εἰς τὰ διψῶντα σου χεῖλη. Τοιοῦτοι ἀκάπηλοι ὑπῆρξαν ἀπ' αἰώνων οἱ μετερχόμενοι τὴν προύρησιν καὶ διανομήν τοῦ γενναίου οἴνου τῆς πίστεως, ὡς ὠνόμαζε τὴν θρησκείαν ὁ σοφὸς Ἀλθίνος.
Ἄλλοι πὸν καθὼς ὁ γνήσιος οἶνοπότης βδελύσσεται τοὺς νοθεύοντας τὸν οἶνον, οὕτω καὶ ὁ καλὸς χριστιανὸς ἀποστρέφεται τοὺς ἀναμιγνύοντας εἰς τὴν θρησκείαν, ἵνα κατασταθῇ ἐπικερδέστερα, τὰς παντοίας τῆς ἐξυρισμένης ἢ πολυμάλλου κεφαλῆς τῶν ἐφευρέσεων, τὰ θαύματα τῶν «εἰκόνων», τοὺς Θεοὺς τῆς εἰδωλολατρίας μετρημισμένους εἰς ἀγίους, τὰς προσκυνήσεις τὰ εἰσθητὰ τοῦ Παρθαδείσου, τὰ ἅγια λείψανα, τὰ κομβολόγια καὶ ἄλλα ἱερατικά ἐμπορεύματα, δι' ὧν τὸ ἐπάγγελμα τῶν Ἀποστόλων κατέστη καὶ αὐτῆς τῆς λατρικῆς καὶ ὀνειροκρισίας ἀγυρικώτερον.

Μὲ τὰ λόγια τοῦτα ἐξηγεῖται ὁ πρῶτος λόγος πού σοῦ λέω. Εἶμαι κίγῳ, ὅπως εἶσαι κέσῳ, ἀπὸ κείνους π' ἀγαποῦνε τὸν γενναῖον οἶνον τῆς πίστεως καὶ γι' αὐτὸ ἐπιθυμῶ νὰ τὸν διαλαλῶ, ὅπου τὸν βλέπω. Καὶ τέτιος ὑπάρχει σ' αὐτὴ τὴν ἑμιλία, πού θὰ περάσῃ τώρα ἀπὸ τοῦ «Νουμά» τὴς στήλης.

Ὁ δεύτερος λόγος εἶναι ἡ ἐπιθυμία μου νὰ μεταχειρίζομαι τὴν ἐθνικὴ μας γλῶσσα σὲ κάθε λογῆς θέματα, γιὰ νὰ δειχνεται μὲ πράγματα καὶ μὲ δουλιὰ, κι ὅχι μὲ κούφια λόγια, ἡ δύναμη πού κλεῖ μέσα της, μῶλον πού

δὲν καλλιεργήθηκε ἀκόμη γιὰ νὰ γένη τέλεια φιλολογικὴ γλῶσσα. Καὶ τὴ δύναμη αὐτὴ τὴν ἀναγνωρίζουν ὅσοι λυτερώθηκαν ἀπὸ τὴ λατρεία τῶν ἄλλων ἐκείνων «Εἰδῶλων», πού ὁ καλὸς Ροῦθς πάλι γύριψε καὶ πίτυχε ὅχι λίγο νὰ τὰ κουνήσῃ ἀπὸ τὴ θέση τους.

Γεῖδ σου

Ο δικός σου
Π. Α.

Κύριοι,

Συζήτηση, ἂν ἡ προσευχὴ ἐπιρρεάζῃ ἀλήθεια ἢ ἂν μπορεῖ νὰ ἐπιρρεάζῃ τὴ θρησκευτικὴ μας ζωὴ, ἢ δὲν πάει μεταξύ μας. Τὸ πῶς ἑκκεῖται ἡ προσευχὴ πραγματικά, ὑποθέτομε νᾶνε πεποιθήσῃ μας· θέμε νὰ δοῦμε μόνο ποῖα εἶν' ἡ ἐπιρροὴ της, ἢ ποῖα τοῦλάχιστο ἔπρεπε νᾶνε, στὴν ἐσωτερικὴ μας θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ζωὴ.

Καὶ τί θέμε νὰ τὸ δοῦμε. Ὅχι ἔτσι, ἀπὸ ἀπλὴ περιέργεια, γιὰ νὰ μάθουμε ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἑμιλία μας κάτι πού δὲν τὸ ἔραμε προτῆτερα. Ὁ σκοπὸς μας ἐδῶ στὴ συνάξῃ μας δὲν εἶν' ὅ δὲ γελίμα, νὰ ψυχολογοῦμε πράματα ἐπιστημονικά, παρὰ νὰ ἐμπνέομε ἠθικὰς συγκινήσεις, νὰ ζυποῦμε ἅγια αἰσθητά, νὰ παίρνουμε θάρρος γιὰ νὰ ζοῦμε ἀληθινὰ ὅπως θέλει ὁ Θεὸς καὶ νὰ σκετιζοῦμαστε μεταξύ μας. Ἄλλοι πὸν κι αὐτὸ πού τώρα θέλομε νὰ δοῦμε πρέπει νάχῃ πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὸν πραχτικὸ σκοπὸ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ μεταχειρίζομασθε τὸ δικαίωμά μας τῆς

Δαφνοστεφάνωτος. Τί ἄλλο θέλεις;
Γαβριήλ. Αἶ, καὶ τὸ μιστὸ σου δὲν τὸ μετα-
χειρίζεσαι;

Δαφνοστεφάνωτος. Ἀπαγε! Ἐπειτα... (πηγαί-
νει κοντὰ καὶ μιλεῖ σιγανὰ) μεταξύ μας... δὲν ἔχω.

Γαβριήλ. Ἐτσι καθὼς τὸ λές, φαίνεται σὰν
ἐφκοιο τὸ σύστημά σου.

Δαφνοστεφάνωτος. Ἐφκοιο; Μὲ συχωρεῖς. Δυ-
σκολώτατο μάλιστα!

Γαβριήλ. Πῶς τὸ βγάζεις ἀφτό;

Δαφνοστεφάνωτος. Βέβαια. Ὁ καθένας γράφει
σὰν ἔχει μιστὸ. Δύσκολο εἶναι σὰ δὲν ἔχεις.

Γαβριήλ. Ἀφτό, παλικάρι μου, μοῦ φαίνεται σὰ
σοφισμὸς.

Δαφνοστεφάνωτος. Τί παρῆξεν; Εἶμαι καὶ δε-
νὸς δικηγόρος.

Γαβριήλ. Καὶ τώρα πές μου μιὰ στιγμή. Ἀφτό
τὰ κάρα τί θὰν τὰ κάνουμε;

Δαφνοστεφάνωτος. Μὰ θὰν τὰ πάρω μαζί μου
στὸν Παράδεισο.

Γαβριήλ. Ἀδύνατο. Δὲν ἔχει τύπο. Ἐπειτα
μὰς ἤρθε τίς περασμένες κι' ὁ Σουρῆς μ' ἓνα σωρὸ
βαγγόνια.

Δαφνοστεφάνωτος (συλλογιέται). Μιὰ ιδέα!..
βλέπεις, εἶμαι ἐφευρετικὸς, τὸ δείχνουν καὶ τὰ δρά-
ματά μου... Νὰ χτίστω ἐπίτηδες ἓναν κόσμον γιὰ
μένα καὶ τὰ ἔργα μου.

Γαβριήλ. Ἀς εἶναι, ἄς γίνῃ κι' ἀφτό. (Φωνά-
ζει ἓναν Ἀγγελο). Χτίστω μιὰ στιγμή ἓναν κόσμον
ἐπίτηδες γιὰ τὸν κύριον καὶ τὰ ἔργα του. Ὅριστε
λοιπόν, πῆγαινε μαζί μὲ τὸν Ἀγγελο.

(Ἐκκινᾷ ὁ Δαφνοστεφάνωτος μὲ τὰ κάρα του)

Γαβριήλ. Ἄ μιὰ στιγμή, ἔξελχτα. Πῶς σὲ λένε
νὰ σὲ γράψω στὸν κατάλογον;

Δαφνοστεφάνωτος. Τιμολέων Ἀμπελῆς.

Γαβριήλ. Πολὺ καλὰ. (Γράφει).

Ὀνοματεπώνυμο. Ἀμπελῆς Τιμολέων.

Ἐπάγγελμα. Πεζογράφος (μὲ τὴν ὀκλ), ποιητής
(μὲ τὸ καντάρι), δικηγόρος.

Χαρακτηριστικὸ. Γράφει χωρὶς μιστὸ. Τώρα λοι-
πὸν πῆγαινε.

(Φέβγει ὁ Ἀμπελῆς μὲ τὸν Ἀγγελο καὶ μὲ τὰ
κάρα του. Περνᾷ πῆς ἓνας αἰῶνας ὡς νὰ διαθεῖν
ὅλα τὰ κάρα. Ἐναν αἰῶνα κατέπε ξαναγυρίζει ὁ
Ἀγγελος).

Γαβριήλ. Τὸνε χτίσατε λοιπὸν τὸν ἄλλο κόσμον;
Ἀγγελος. Ναι, μὰ δὲν ἔρτασε ὁ ἔνας. Ἀναγ-

καστήκαμε νὰ χτίσουμε διό, ἓναν γιὰ τὰ πεζὰ
κι' ἓναν ἄλλο γιὰ τὰ ἔμμετρα.

Λ. Α.

ΣΚΗΝΟΙ ΚΑΙ ΔΕΙΛΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Τὰ μισμένα χελιδόνια
Ξανάρχονται ἀπ' τὴν Ἀραπιά
Τὸ περασμένο καλοκαίρι
Τάχα θὰ μοῦ ξανάρθῃ πιά;

Τὸ περασμένο καλοκαίρι
Ποῦ δὲ θὰ τὸ βρω ἄλλη φορὰ,
Ἀπὸ τὰ πὺθ συνηθισμένα
Ἐγὼ εἶχα πλάσει τὴ χαρά.

Στὸν ὄχτο ἀνέβαινα τὸν ἔχει
Στὴ ρίζα του ὁ Δουκαβηττός
Στὰ πόδια πάντοτε τοῦ ἀφέντη
Σὰ σκύλος βόσκειται σιωπῆς.

Καὶ τὴν Ἀθήνα κι' ὁ ὄχτος ἔχει
Γονατιστή, καὶ τὴν κρατεῖ
Καὶ τὴν χαίρει σὰν κύρης
Καίτοι ἀπ' τὸν ἥσιο του δετῆ.

Κι' ἀπὸ τὸν ἥσιο εἶναι ὁροσάτος
Κι' ἀπ' τὰ πλατάνια εἶναι χλωρός.
Γύρω μὰς πλάσῃς ἡ ἄσπερη γύμνια
Κι' ἀπάνου ὁ ἥλιος καίει σκληρός.

Κ' ἐνῶ τῆς χώρας καίτοι εἶν' ὅλα
Κι' ἀσάλευτα καὶ φλογερά,
Στὸν ὄχτο σάλεμ' ἀπὸ δέντρα,
Κ' ἓνα τραγοῦδι ἀπὸ νερά.

Κ' ἡ νερομάνα εἶναι στὸν ὄχτο,
Μανταλωμένη, σκοτεινὴ
Γοιῆς, δὲ βλέπεις ὅλο βουίζει,
Μιὰ θάλασσα εἶναι ἀλαργινή.

Καὶ παρὰ πέρα εἶν' ἡ βρυσοῦλα
Ρέει ἀγαθὰ, συγκρατητά,

Σ' ὅλους τὸ δίνει αὐτὴ τὸ βίος της
Ξεσπέναστα, καὶ δὲ ροιτᾷ.

Τῆς γενοιαῖς τὸ φτωχολοῖ
Δέχεται, καὶ τὸ ξεδιωγᾷ,
Κι' ἀκούει, καὶ δὲν τὴν θυμώνουν
Μαλλόμενα καὶ λόγια ἀνά.

Καὶ κάποτε, ὅσο γὰ γιομίσῃ
Κάποιο στενόλαιμο σταμνί,
Δουλεύει πονηρὰ ἓνα ταίρι
Κι' ἀγάπης γίνεται οκαμνί.

Κ' ἓνα στενὸ δρομάκι ἀγνάντια
Μέσ' στὰ νηφόρια τὰ πλατιά,
Τραβάει ψηλὰ στὸ κορφοβούνη,
Κι' ἀξάφνα χάνει τὸ ἡ ματιά.

Κ' ἐκεῖ ποῦ χάνεται, — μιὰ ἄλλή
Στέκει μ' ὁλόρθα σπαθωτὰ
Τὰ σταχτοπράσινα τὰ φύλλα
Σὰν ἀπὸ χάλκωμα χυτὰ.

Κι' ἀπ' τὴ ζωὴ βαλὲτο σημάδι
Φαντάζ' ἡ ἄλλή γιὰ νὰ μὴνᾷ
Κάποιον ἀγῶνα ποῦ τελειώνει,
Κάποιον ἀγῶνα ποῦ ἀρχινᾷ.

Καὶ στὸ δρομάκι ἓνα κατέβα
Κι' ἀνέβα, ἀγορὴ καὶ βιαστικοί
Κι' ἀδιάκοπα καὶ ζᾷ κι' ἀνθρώποι,
Καὶ πᾶν ἐδῶ καὶ πᾶν ἐκεῖ.

Καὶ εἴτε γυρίζουν καίτοι, καὶ εἴτε
Τραβᾷν πρὸς τὴν κορφή ἀντικρῶ,
Ἀφαντοὶ γίνονται ἕμα στρίφουν,
Σβέννεται ἀπ' ὁμπρὸς σου εἶναι νεκροί.

Καὶ μοναχὰ στὸ νοῦ ἀπομένει
Τὸ βράδιασμα, ὥρα διαλεχτή
Μιὰ μέρα θέλει νὰ φοροφύγῃ,
Μιὰ νύχτα νὰ φοροτιναχθῇ.

Καὶ κάθε ἀντίκρυσμα εἶναι τότε
Σοφοῦ τεχνίτη ζωγραφιά
Μὲ τὰ παλαιώτατο κοντόλι
Νὰ τὴν ἡ ἀφάνταστη μορφοῖ!

Καὶ πέρα, ἀπάνου ἀπ' ὅλα, ὁ Πάρνης,
Τῆς θείας Πεντέλης ὁ ἀδερφός,

προσευχῆς ὠφελιμώτερα καὶ πιστότερα παρὰ πρῶτα.

Ἀπ' τὴν ἀντίληψιν τῆς προσευχῆς ποῦχομε κρέμα-
ται τὸ πείτερο καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἐπιρροῆς ποῦ τῆς ἀνο-
γνωρίζουμε. Κατὰ τὴ δική μας γνώμη, ἡ προσευχή εἶναι
μιὰ συνομιλία τῆς καρδιᾶς μὲ τὸ Θεὸ, διάλογος δηλαδὴ
κι' ἔχει μονόλογος καὶ δὲν εἶναι μὲ τὴ φαντασία μόνο τέ-
τια, τάχατες μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου συνομιλία, παρὰ
εἶναι συνομιλία προσωπικοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν προσωπικὸν
Θεόν, «familiaris cum Deo colloquium». Ὁ ἀνθρώπος μι-
λάει· ἀκούει καὶ ἀπαντᾷ ὁ Θεός: «Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, εἰσὶ
Θεὸς ποῦ κρύβεσαι!» λέει ὁ Ἠσαΐας· ναι, Θεὸς ποῦ κρύ-
βεται, μὰ ὅχι Θεὸς βουδὸς καὶ πεθαμένος, παρὰ Θεὸς
ζωντανός, π' ἀκούει καὶ ἀπαντᾷ: «Ἐκεῖνος ποῦ δημιούρ-
γησε ταῦτα ἵνα ποῦ νὰ μὴν ἀκούσῃ;» Ἐκεῖνος ποῦ μὰς ἔ-
θελε τὸν πόθο νὰ συνομιλοῦμε μαζί του πῶς δὲ θάπαν-
τᾷ; — Δὲν μπορεῖ ὁ Θεὸς νὰ φύσῃ προσευχὴ δίχως ἀπό-
κριση, ὅπως κ' ἓνας ἀνθρώπος τόντις συμπονετικὸς δὲν
μπορεῖ νὰ μὴν ἀκούσῃ ἐνὸς δυστυχισμένου τὰ παρακάλια.
Δὲν ἀποκρίνεται μὲ λόγια ποῦ νὰ τῆχοῦμε, ἀποκρίνεται
μὲ πράγματα. Ἀπραγματικὰ μὰς ἀπαντᾷ ὁ Θεός, λέει
ὁ Bengel, ὅπως σ' ἓνα ζήτοῦλα συνήθως κάνει καὶ ὁ ἄν-
θρωπος ὁ γενναϊοκαρδὸς δὲ συζητᾷ πολὺ μαζί του, μόνον
τὸν ἔλπει καὶ λάθος κάνουν καὶ σ' αὐτὸ οἱ πειότεροι ποῦ
προσεύχονται, ποτὲς νὰ μὴν παύουν νὰ παρακαλοῦνε, μὲ
τὸ νὰ μὴν παρατηροῦν ποτὲς τὴν πραγματικὴ ἀπόκριση

τοῦ Κυρίου». Στὰ δικά μας μάτια φαίνεται γιὰ βέβαιον,
πῶς μὲ τίς προσευχὰς μας μπορούμε νὰ ἐπιρροῦσιν τὸν
Κύριον καὶ νὰ τὸν ἐπιδρώμε νὰ ἐπιτρέψῃ πράξεις, ποῦ
χωρὶς τίς προσευχὰς μας δὲ θὰ γινόντουσαν. Αὐτὴ νὲ ἡ
ἀντίληψιν τῆς προσευχῆς, καθὼς ὁ Ἰησοῦς τὴν παρυσταί-
νει. Δίπλα στὸ λόγο «Ἀδύνατο τίποτα δὲν εἶναι στὸ Θεόν»
βρίσκεται ὁ ἄλλος λόγος: «Ὅλα εἶναι δυνατὰ σ' ἐμοὶ
πιστεύεις». Στὸ Θεὸ καὶ στὸν πιστὸ εἶναι δυνατὰ ὅλα. Ὁ
Θεὸς κυβερνᾷ τὸν κόσμον μαζί μὲ τοὺς πιστοὺς λα-
τρευτάδες, ὅσο τῶν πιστῶν ἀνθρώπων οἱ προσευχὰς γί-
νουν· αἰτία εἶναι καὶ ὅχι ἄλλως νὰ ἐνεργᾷ ὁ Θεός. Τῶν
προσευχῶν τὰ ἑκούσματα δὲν εἶναι φαντασιοκοπίες, εἶναι
γεγονότα.

Ἡ προσευχή, τὸ familiaris cum Deo colloquium,
εἶν' ἡ ἀτλή, ἡ ἀμεση ἐκφραστὴ τῆς ζωτικῆς κοινωνίας
τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεόν. — Τώρα, ποῖα νὲ τὰ καλὰ π' ὁ-
ποῖος προσεύχεται βλέπει ἀπὸ τὴν προσευχὴ του, ἀπ' τὴν
καθημερινή του μὲ τὸ Θεόν κοινωνία;

I

Τὸ πρῶτον εἶναι, ποῦ λαβαίνει πείρα τοῦ Θεοῦ του.
Στὴν προσευχὴ λαβαίνουμε πείρα τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ποῦ
προσεύχεται, δὲ χρειάζεται καθόλου ἀπόδειξιν γιὰ τὴν ὑ-
παρξὴ τοῦ Θεοῦ· ὅπως δὲ χρειάζεται ἀπόδειξιν γιὰ τὴν

ὑπαρξὴ τῆς γῆς, ὅπου βρίσκεται, ἡ τοῦ ἡλίου, ποῦ οἱ
ἀχτίνες του λαμποκοποῦν μπροστὰ του, τὸ ἴδιο καὶ λιγώ-
τερο χρειάζεται γιὰ τὸ Θεόν. Ἐκεῖνος ποῦ προσεύχεται
δοκιμάζει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ. Σὲ σὲ τριγυρίζουν οἱ ἀμ-
φιβολίες, προσεύχου, θὰ δοκιμάσῃς τότες τὸ Θεόν. Τίς διώ-
χνει τίς ἀμφιβολίες ἡ προσευχή. Ἐμπόδιο δὲν πρέπει νὰ
ἡ ἀμφιβολία γιὰ τὴν προσευχή. Ἀ δὲν μπορεῖ σὰν πι-
στεὸς νὰ προσευχηθῇ, προσευχῆς σου σὺν ἓνας ποῦ ἀμφι-
βάλλει. Ρώτησε τὸν ἑαυτὸ σου, ἂ δὲν εἶν' ἓνας Θεός, ποῦ
νὰ σ' ἀκούῃ, σὰν τοῦ φωνάζῃς ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς
σου. Ἀλάκρη ἡ φυσικὴ μας ἐπιστήμη ἔχει βῆσιν τὴν
πείρα. Πόσες χιλιάδες πειράματα δὲν πρέπει νὰ κίνη ὁ
σοφός, γιὰ νὰ μὴν ἀρῇ νὰ βεβαιώτῃ ἓνα πρᾶμα; Τὸ ἴδιο
πρέπει νὰ φερθῇ καὶ ἓνας ποῦ ἀμφιβάλει, γιὰ νὰ νοιώσῃ
τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπαρξὴ: θαρρῆς λοιπὸν νὰρῇς σὲ προ-
σωπικὴ σκέψιν μὲ τὸ Θεόν αὐτόνε, ποῦ πρόβλημα σου εἶν'
ἡ ὑπαρξὴ του, μίλα μαζί καὶ κύτταξε, ἂ δὲ φανερώνεται
στὰ μάτια σου σὰ Θεὸς ζωντανός. Ἄλλο μέσον δὲν ὑπάρχει
γιὰ νὰ ποχτήσῃς στὸ πρᾶμα αὐτὸ βεβαιώτῃ· πρέπει νὰ
καταπιστῇς μὲ τὰ πειράματα καὶ νὰ λάβῃς πείρα τοῦ
Θεοῦ. Ἀκόμη καὶ γιὰ ὅσους εἶναι πρᾶμα βέβαιον θεωρη-
τικὰ ἡ ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτοὶ χρειάζονται πάντα νὰ
σκετίζονται προσωπικὰ μὲ τὸ Θεόν, ἂ δὲ θέναι νὰχουν μιὰ
νεκρὴ μόνον ιδέα. Στὴν προσευχὴ πάντα καινούρια πείρα
τοῦ Θεοῦ λαβαίνουμε, καὶ ἐκεῖνος ποῦ ἀλλιώτικα γιὰ μὰς

Ρήγας με δλόχρονη κορώνα,
Στὸ ἡλιοβασιλέμα, ἀπὸ φῶς.

Μάχει τὸ φῶς του τέτοια γλύκα,
Ποῦ σὲ χτυπάει μέσ' στήν καρδιά·
Σὰν ἀπὸ πρώτη ἀγάπη χαϊδίο,
Σὰν ἀπὸ γιοῦλι μυρουδιά.

Τὸ περασμένο καλοκαίρι
(Τάχα θὰ τῶρω ἄλλη φορά;)
'Απ' ὅλα ἐκεῖνα ἐγὼ εἶχα πιάσει
Μιὰν ἀσυνήθιστη χαρά.
1905.

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΜΟΥ

Τὰ χέρια μου εἶναι νὰ μαζώνω
Τὰ λουλούδια στὸν κάμπο ἢ στὸ βουνό,
Τὰ χέρια μου εἶναι γιὰ νὰ ὑψώνω
Τὴν προσευχή στὸν οὐρανό.

Τὰ χέρια μου εἶναι γιὰ νὰ σπέρνουν
Τὸ μαῦρο σίχο σιῶτρο χαρτί,
Τὰ χέρια μου εἶναι γιὰ νὰ γέρνουν
Οἱ κουρασμένοι ἀπάνω τους καημοί.

Τὰ χέρια μου εἶναι γιὰ νὰ σκάπτουν
Τὴ νύχτα μουσικά, βαθιά, τὴ γῆ
Καὶ κάποια σάπια λείψανα νὰ θάψουν,
Ποῦ θάνατρίχιαζε μὲ δὴν τῶρισκε ἡ αὐγή.

Τὰ χέρια μου τὴν πέτρα δὲν πετᾶνε,
Μήτε ποῦ φοβερίζουν, οὔτε ποῦ τολμᾶν,
Τὰ χέρια μου δὲν εἶναι νὰ κρατᾶνε
Σπαθί, τουφέκι, καὶ νὰ πολεμᾶν.

"Ὅμως τὰ χέρια μου, ὅταν τὴν 'Αλήθεια
Βλέπω ἕνα πλάνημα νὰ τὴν πατῇ,
'Ἡθελα στήν κορφή της καὶ στὰ στήθια
Στεφάνι καὶ σκουτάρι νὰ σταθοῦν αὐτά.

'Αλήθεια, ὑπάρχεις! 'Ἡ 'Αρετὴ μ' ἐσένα
Πάντα καρπόφορη μητέρα καὶ μεστή·
'Αλήθεια, ὑπάρχεις! 'Ἡ 'Ομορφιά μ' ἐσένα
Εἰκόνα ἀσύντριπτη, στὸ βράχο σκαλιστή.

Δίχως ἐσένα' ἢ 'Αρετὴ μιὰ φουσκάλιδα
Ποῦ τὴ φυσάει τὸ σῶμα ἐνὸς παιδιοῦ·
Δίχως ἐσένα κ' ἢ 'Ομορφιά σὰν τὴν ἀχτίδα
Τοῦ φωτοσύνηφου στάνεβα τοῦ βραδιοῦ.

"Α! κὶ ἂς μπορούσα νὰ δῶ τὰ χέρια
Στοῦ σταυρωμοῦ τάλιπητα φιλή,
Φτερά νὰ γίνουν, νὰ μὲ πᾶν πέρα' ἀπ' τὰ στέρια
Πρὸς τῆς ἀθάνατης 'Αλήθειας τὴ φωλιά!

Καὶ νά! σκυλιὰ καὶ φειδία καὶ παλιάτσου
Γιὰ τῶν ὄχλων τὰ μάτια καὶ ταυτιά,
Ραγιάδες ποῦ πληρώνουνε χαράτσι
Στὴν ἀτιμὴ σουλιτάνα, στὴν Ψευτιά,

Στῆς χώρας τὰ ἄθλια τὰ καταχνασμένα,
Μέσ' στὸν ἀκάθαρτο τῆς ρούγας κουρνιαχτό,
Μακριὰ ἀπ' τὰ χλωρὰ τὰνθοοπαρμένα,
Κι ἀπ' ὅ,τι μέγα καὶ τρισανοιχτό,

Μὲ βρίσκουν ἐκεῖ πῶσταιναν καρτέρια
Καὶ μοῦ κόβουν τὸ δρόμο ποῦ τραβῶ,
Καὶ σκληρὰ τὰ δειλὰ μοῦ δένουν χέρια,
Καὶ μὲ ξεσκίζει φρένιασμα βουβό.

Τὰ χέρια μου, τὰνήμερα βυζασταροῦδια,
Τὰ κριβὰ χέρια σὰν τὸ θησαυρό,
Γλυτῶστε τα, γιὰ τὰνθια καὶ γιὰ τὰ τραγοῦδια,
'Ἡ καρφῶστε τα ἀπάνω στὸ σταυρό!

1904.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

«Δὲ σὰς ἔρχονται κάποτε σκέψεις», ρώτησε ἡ ἔξυπνη
νιά, «ποῦ ὅπως διόλου δὲ λέγονται;»

«Μοῦ ἔρχονται», εἶπε ὁ γέρος ποιητής. «Καὶ καμιά
φορά, σὰ σκαλλίζω γιὰ ρίμα ποῦ δὲν ἔρχεται, μοῦ περ-
νοῖνε σκέψεις ποῦ ἀδύνατο νὰ τυπωθοῦν».

'Επιδάτης: «Ἐχω καιρό, κύριε, νὰποχαιρητήσω τὴ
γυναῖκα μου ἀπ' τὰ κίγκελλα;»

Σιδεροδρομίτης: «Μὰ δὲν ξέρω νὰ σοῦ πῶ. Πόσος
καιρὸς εἶναι ποῦ παντρευτήκατε;»

Δάσκαλος: «Στὴν Κίνα οἱ κακοῦργοι πολλές φορές
καταδικάζονται νὰ μένουν ζῦπνοι ὥς ποῦ νὰ τοὺς ἔρθῃ
τρέλλα ἢ θάνατος. Τώρα, πῶς λές νὰ τοὺς ἐμποδίζουν
ἀπ' τὸ νὰ τοὺς πάρῃ ὁ ὕπνος;»

Μικρὸ κορίτσι (τὸ μεγαλύτερο μὲς μικρῆς φαμε-
λιάς): «Ἰσως, δάσκαλε, τοὺς δίνουν κάνα παιδάκι νὰν τὸ
φροντίζουν».

«Προτοῦ παντρευτοῦμε μοῦ εἶπες πῶς εἴσουν ὕπναροῦ
—φοβερὴ ὕπναροῦ».

«Καλά, καὶ τί μ' αὐτό;»

«Καὶ τώρα πρέπει νὰ κάθουμαι μαζί σου τὴ νύχτα
ἐπειδὴ ἔχεις ὕπνια».

δὲν εἶνε παρὰ τέχνασμα διανοητικό, τὸ πραγματοποιοῦμε·
ἡ νεκρὴ ἰδέα γίνεται πρόσωπο ζωντανό, ἡ πρώτη αἰτία
μεταμορφώνεται σὲ πατέρα φιλόστοργο.

'Αλλοίμονο! τόσα πράματα ἔβρουμε γιὰ τὸ Θεὸ καὶ
τόσο λίγο τότε δοκιμάζουμε. Γι' αὐτὸ ξεράνε τόσο κὶ
ἀδύναμα τὰ κηρύγματά μας· τίποτ' ἄλλο πειὰ δὲν εἶνε
παρὰ πραγματεῖες πάνου σὲ θέματα θρησκευτικὰ, ἀντὶς
νᾶνε μαρτυρίες ζωντανῆς τοῦ Θεοῦ ποῦ δοκιμάσαμε. Προ-
σευχὴ θὰ πῇ δοκίμασμα τοῦ Θεοῦ. 'Αγαπητοὶ φίλοι, ἂς
κυτᾶξουμε, ὅταν ἀπ' τὸ πανεπιστήμιο θὰ μποῦμε στὴ
ζωή, νὰ γνωρίσουμε τὸ Θεὸ πειραματικά, κὶ ὅχι ἀπ' τὰ
βιβλία μόνο ἢ ἀπ' τὰ συστήματα.

II

'Ἡ προσευχὴ εἶνε, εἴπαμε, ἡ ἄμεση ἔκφρασις τῆς ζω-
τικῆς τὰνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ κοινωνίας· ἐπίσης εἶνε τὸ
μέσο τὸ καλλύτερο γιὰ νὰ φυλάγῃ καὶ ναῦξαιν τὴ
θρησκευτικὴ μας ζωὴ. Καθὼς τὸ σῶμα μας, γεννημένο
ἀπὸ τὴ γῆ, ἔχει ἀνάγκη γιὰ τὴ συντήρησιν καὶ τὴν αὔξη-
σιν τοῦ ἀπὸ γῆινες οὐσίαις, ἔτσι καὶ τὸ πνεῦμα μας, ποῦ μὲ
τὸ Θεὸ συγγενεύει, ἔχει ἀνάγκη νὰ θρεφτῇ μ' οὐράνιαις
οὐσίαις· ἄλλιώτικα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰδυνατίζῃ καὶ τέλος
νὰ πεθάνῃ. Γιὰ νὰ ζήσῃ ἐκεῖνο ποῦ εἶν' ἀπ' τὸ Θεὸ μέσα
μας, πρέπει νὰ διατηριέται μὲ στοιχεῖο θεϊκό. 'Απὸ δὴ

βγαίνει, πῶς ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐσωτερικὸς χρειάζεται ὅπως κὶ
ὁ ἐξωτερικὸς νὰ θρέφεται· κ' ἡ θροφή του εἶν' ἡ προσευχή.
Τόσο ἀνάγκη γι' αὐτὸν εἶνε νὰ προσεύχεται, ὅσο γιὰ τὸν
ἐξωτερικὸ ἄνθρωπο νὰ τρώγῃ. 'Ἡ προσευχὴ εἶνε τὸ θερ-
μότερο τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἐνὸς ἀνθρώπου. Σὰν ἀδυνα-
τίξῃ κὶ ἀναριεύῃ, λιγοστεύει ἡ πνευματικὴ ζωὴ. "Ὅσο γί-
νεται πυκνότερη καὶ ζωηρότερη, τόσο ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ
μεγαλώνει. Μὲ δικαίον τοῦ εἶπε ὁ Franz von Bader: «'Ἡ
ἀληθινὴ τὰνθρώπου ἀμαρτία εἶνε ἡ ἀναμελιὰ του γιὰ τὴν
προσευχή».

Μποροῦμε ἀκόμα μακρύτερα νὰ πᾶμε τὴ σύγκρισή μας
μεταξὺ θροφῆς τοῦ πνευματικοῦ καὶ θροφῆς τοῦ γῆινου ἀν-
θρώπου. Γιὰ νὰ θρέψουμε τὸ σῶμα, δὲν περιμένουμε γὰρ
νὰ νοιώσουμε τὴν ἀνάγκη, μόνον συνειθίζουμε νὰ τρώμε τὸ
φαγί μας σ' ὥρες ὀρισμέναις χωρὶς νὰ νοιώσουμε τὴν πεί-
να· τὸ ἴδιο δὲν πάει καὶ γιὰ τὴν ψυχὴ μας; Γιὰ νὰ προ-
σευχθῶμε, δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ περιμένουμε καμμιὰ ξε-
χωριστὴ διάθεσις, καμμιὰ ὑπερβολικὴ δίψα τοῦ Θεοῦ. Σὰ
βρίσκεται μαζί κὶ αὐτὴ, δὲν ὑπάρχει καλλύτερο πρᾶμα· σὰ
λεῖπει, πρέπει νὰ μποροῦμε νὰρχίζουμε χωρὶς αὐτὴ καὶ
μὲ τὴν προσευχὴ νὰ τὴν ζυπνᾶμε. Μήπως δὲν πρέπει νὰ
προσπαθῶμε νὰ φερνοῦμαστε καλὰ, προτοῦ τὸ συνειθίσου-
με; Μήπως ἡ ἡθικὴ διαγωγή μπορετὴ νὰ μόνον, σὰ δὲ
βιάξῃ κανεὶς τὸν ἑαυτὸ του; 'Ἡ διάθεσις ἔρχεται δεύτερο
στὴν προσευχὴ ἢ θέλησις νὰ τὸ σημαντικόν. 'Ἡ διάθεσις

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν 'Ελλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ 'Ἐξω-
τερικὸν Δρ. 10

20 λεφτὰ τὸ φύλλο 20

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κίοςκια τῆς ἑλαττίας
Συντάγματος, 'Ομόνοιας, 'Υπουργείου Οἰ-
κονομικῶν, Σταθμοῦ Τρεχιοδρόμου ('Ο.
φθαλμιατρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηρο-
δρόμου ('Ομόνοια) στὸ καπνοπωλεῖο Μανω-
λακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, 'Εξάρχεια),
στὸ βιβλιοπωλεῖο «'Εστία» Γ. Κολάρου.

Στὸν Πειραιᾶ: Καπνοπωλεῖο Γ. Ξηροῦ.
ὁδ. Βουδουλίνης Δρ. 1, σιμὰ στὴν Τρούμπα
'Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ'
εἶναι ἐνός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΘΕΛΑΜΕ

να ξέρουμε πῶς ἔγινε αὐτὸ τὸ θάμα κὶ ὁ μακαρίτης
Ντελγιαννης βγήκε ἀμέσως μόλις πέθανε «μέγας
πατριώτης, περιουστάτος πολιτικός» καὶ δὲν ξέρουμε
τί ἄλλο ἀκόμα. Μπορεῖ νάταν κ' ἔτσι, δὲ λέμε. Μὰ
κεῖνο ποῦ μᾶς ξεπιάζει εἶναι ὅτι ὅλους αὐτοὺς τοὺς
διαλεχτοὺς χαραχτηρισμοὺς τοὺς εἶπαν καὶ τοὺς γρά-
ψανε ὅχι φίλοι του, γιὰ τὸ τότε τὸ πρᾶμα δὲ θάτανε
καθόλου παρᾶξενον, μὰ ἀνθρῶποι ποῦ ἴσαμε τὴ
μέρα τοῦ θανάτου του τὸν πολεμοῦσαν λυσσασμένα
καὶ δὲν ἀφήνανε παρὰ νόμι χλευαστικὸ ποῦ νὰ μὴν
τοῦ τὸ κρεμάσουνε, σὰν τενεκέ, στὴν οὐρὰ τῆς θαν-
τικότητας του.

Τοὺς κυρίους αὐτοὺς, ποῦ οἱ περισσότεροι ἔτυχε
νᾶναι "Αθηναῖοι φημεριδογράφοι, μποροῦμε νὰ τοὺς
ρωτήσουμε σήμερα:

— 'Αφοῦ εἶταν τόσο μεγάλος πολιτικός ὁ Ντε-

πρέπει νὰ ὑπακούῃ στὴ θέλησιν, κὶ ὅχι ἡ θέλησιν στὴ
διάθεσιν. Νὰ βιάξῃ ἄλλα πρόσωπα στὴν προσευχὴ καὶ σὲ
μελέτες θρησκευτικὰς εἶνε πρᾶμα κακὸ καὶ δὲν μπορεῖ
παρὰ ὀλέθρια νὰ φέρῃ ἐπακόλουθα. Νὰ στενοχωρῆς ὅμως
τὸν ἑαυτὸ σου στὴν προσευχὴ εἶν' ἄγιο στενοχώρημα, ποῦ
δὲν ἀπαρτίζει στὸ Θεὸ καὶ ποῦ φέρνει μεγάλες εὐλογίες.
'Εδῶ ἔχει τὸν τόπο του νὰ τυραννῇ λιγάκι τὸν ἑαυτὸ σου.
Γιὰ τὴν προσευχὴ ἀληθεύει κεῖνο ποῦ ὁ Thomas à Kemp-
pis ἔλεγε γενικὰ γιὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴ. «Κάθε φορὰ
ποῦ βιάξῃς τὸν ἑαυτὸ σου, ἀσφαλίζεις κάτι καινούριο κα-
λό.» Οἱ πλουσιώτερες ἀπὸ συγκινήσεις προσευχῆς δὲν εἶνε
κ' οἱ πειδὲς εὐλογημένες. Σ' ὅσες προσευχὰς βιάζουμε τὸν
ἑαυτὸ μας, αὐτὲς ἴσως περισσότερο παρὰ οἱ ἄλλαι ἔχουν ἀξία
στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ. 'Ο Kirkegard εἶπε μιὰ μέρα τὸ
παράδοξον αὐτό: «'Ὅσο ἡθικώτερος ζῇ ἕνας ἄνθρωπος, τόσο
ἡ προσευχὴ του πειότερο θὰ μοιάξῃ μ' ἀπόφασις παρμένη».

Ξεχωριστὰ λοιπὸν νὰ συστηθῇ ἀξίζει, καὶ μάλιστα σ'
ἐκεῖνον π' ἀρχίζει νὰ προσεύχεται, νὰ φυλάγῃ γιὰ τὴν
προσευχὴν κίπινες ὥρες ὀρισμένες καὶ νὰ στέκεται πολὺ
πιστὸς σ' αὐτές, ἀκόμη καὶ σὰν τοῦ λείπῃ κάθε διάθεσις.
'Οχι γιὰ τὴν τέστις τεχτικῆς προσευχῆς εἶνε ποῦ νὰ πῇ τὸ
ιδανικόν, παρὰ γιὰ τὴν αὐτὸς εἶν' ὁ δρόμος ποῦ φέρνει στὸ
ιδανικόν. Τὸ ἰδανικόν εἶν' ἡ ἀδιάκοπη προσευχὴ, ποῦ ἔξδν
αὐτὸ δὲ στέκεται στὸ νὰ δένουμε τὰ χέρια καὶ νὰ μιλοῦμε,
μὰ πολὺ πειότερο στὸ νὰ γυρνοῦμε ἐκδιόκονα τὴν καρδιά

ληγιάννης κι ὁ θάνατός του κρίνεται ἀπὸ λόγου σας γιὰ ἔθνη συμφορὰ, γιατί ζωντανὸ τὸν πολεμοῦσατε τόσο σκληρὰ καὶ τόσο ἀδιάντροπα; Ἡ πολιτικὴ ἔχει αὐτὰ, ἀλλὰ μᾶς πεῖτε. Πολὺ καλὰ, πᾶχει, μὰ ὅχι ἴσαμε τέτιο σημεῖο πού νὰ τὰ ξεχνάει κανεὶς ἀμέσως ὅστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ νὰ μεταμορφῶναι ἀδιάντροπα τὶς βροσιὲς σὲ λιβανίσματα.

Κι ὁ Ντεληγιάννης ἀντιπολιτευτήκει τὸν Τρικούπη ζωντανό, μὰ δὲν ἔπαυε νὰν τὸν ἀντιπολιτεύεται καὶ πεθαμμένο. Θυμοῦσατε τὴν περιόφημη εἰδησούλα τῆς «Πρωίας» πού ἀνάγγεινε τὸ θάνατό του. Ξερά ξερά, σὰ νὰ πέθανε ὁ τελευταῖος τελωνοσταθμάρχης, κι ὅχι ἕνας Τρικούπης. Ὁ Ντεληγιάννης σ' αὐτὴ τὴν περίστασι φάνηκε ἐλλεικνέστατος καὶ κανεὶς ἀπὸ τοὺς φίλους του δὲ θὰ μπορούσε νὰν τοῦ πεῖ: «Ἀφοῦ μᾶς τονὲ λὲς μεγάλου τὸν Τρικούπη τώρα πού πέθανε, γιατί μᾶς τὸν ἐβριζες ζωντανό καὶ μᾶς τὸν ἔλεγες προδότη τῆς πατρίδας».

Στοὺς ἀντιτεληγιαννικοὺς ὅμως δημοσιογράφους τῆς Ἀθήνης μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς μ' ὅλο του τὸ δίμο: «Ἀφοῦ εἶναι μεγάλος καὶ τρανὸς ὁ Ντεληγιάννης, τότε εἴσατε λόγου σας μικροὶ καὶ τιποτένιοι πού πολεμοῦσατε ἕνα μεγάλο πολιτικὸ καὶ τὸν ἐμποδίζατε νὰ δουλέψει λεύτερα γιὰ νὰ σώσει καὶ μεγάλώσει τὴν πατρίδα μας. Δὲν εἴσατε μοναχὰ φρενίτες, μὰ καὶ προδότες, ἀφοῦ τὸν ἀντιπολιτευτήκατε τόσο ἀσυνείδητα».

Ὁ θάνατος, καὶ μέλιστα ἕνας θάνατος τόσο τραγικὸς σὰν τοῦ Ντεληγιάννη, σβήνει τὰ πάθη, τὸ ξέρουμε. Δὲ μεταμορφώνει ὅμως καὶ τὴν ἀμεροδύλητη κρίση σὲ ἀδιάντροπη φρενιά.

ΑΠΟ ΜΙΑ

Φημερίδα μαθίζουμε πὼς νωρὲς νωρὲς ἀρχινήσανε οἱ δημοκρατικὲς φιλοδοξίες νὰ ξεχνούνται στὶς ρούγες. Καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ἡ φημερίδα αὐτὴ πέντε ἴσαμε τὴν ὥρα εἶναι κείνοι πού θὰ ζητήσουνε σὲ μελλούμενες ἐκλογές ν' ἀρπάξουν τὴ δημοκρατία ἀπὸ τ' ἀτσάλνια χέρια τοῦ Μερκούρη. Ἐνας ἀπὸ τοὺς πέντε λείει, εἶναι κι ὁ κ. Νάσος Τζίννης, ὁ «λαοφιλέστατος» πού ἀπόχτησε τὸ ζῆλευτό αὐτὸν τίτλο γιατί πολεμάει μέσα στὸ Συμβούλιο τὸ Μερκούρη κ' ἐχάλασε ἴσαμε τώρα δέκα ντουζίνες καπέλλα χαιρετῶντας δεξὰ ζερβὰ ὅποιον ἀπαντᾷ σὲ δρόμο του.

Ἄ χαλάσει ἄλλες εἰκοσι ντουζίνες καπέλλα ἀκόμα, τὴν ἔχει σίγουρη τὴ Δημοκρατία. Φανταστέτε ὅμως ἂ μπορούσε ὁ κ. Τζίννης νὰναι «λαοφιλέστα-

τος» καὶ μὲ φέσι—ὅπως εἶναι τώρα μὲ καπέλλο—πὺ δὲ θὰ μπορούσε νὰν τὸ βγάλει τόσο εὐκολα.

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ

Πὼς μερικοὶ συμπολίτες μας ἑτοιμάζουν κάπιο δῶρο πολῦτιμο καὶ χρησιμώτατο τοῦ κ. Θεοτόκη. Ἐπειδὴ, σπεφτήκαμε, ὁ ἄνθρωπος ὅλο κλαίει, ἀρχινώντας ἀπὸ τὰ Εὐαγγελικά καὶ ζακολουθώντας, μὲ φόβους γι' ἀτέλειωτη συνέχεια, μὲ τὸ θάνατο τοῦ Ντεληγιάννη, καλὸ θάπανε νᾶχε, γιὰ νὰ μὴ λερῶναι τὰ ρούχα του, πλάι του μὴ ἀρχαία λήκυθος νὰ τρέχουνε μέσα τὰ δάκρυα του. Μὰ τί νὰν τοῦ κάνει ἕνα τόσο δᾶ ἀγγεῖο γιὰ τὶς ἀστείρευτες βροσιὲς τοῦ ματιῶ του;

Ἐνα θεόρατο λοιπὸν κιούπι, καὶ νὰ τὸ δῶρο πού ἑτοιμάζουμε τοῦ Κυρφατῆ ψευτακόντε.

ΘΑ ΓΙΝΕΙ

Ἰπποφύειο μὲ τὸ Ράλλη ἢ δὲ θὰ γίνε; Ὁ κ. λάβει μέρος σ' αὐτὸ ἢ κ. Νώντας Ντεληγιάννης ἢ δὲ θὰ λάβει; Ὁ κ. τὰποφασίσει ὁ κ. Καραπάνος νὰρῆσει ἡσυχία τὴν Παιδεία ἢ ὅχι; Ὁ κ. δεχτέ τὸ κόμμα νὰ ὑποστηρίξει τὴν καινούρια Κυβέρνηση ἢ θὰν τὴν πνίξει μὲλὶς γεννηθεῖ; Ὁ κ. κρατήσουν οἱ παλιοὶ Ἰπποφύοι τὰ χαρτοφυλάκιά τους ἢ θὰν τὰ παραδώσουν μὲ δόξα καὶ τιμὴ σὲ καινούριους;

Γράφουμε Πέμπτη πρωὶ πού ὁ πολιτικὸς οὐρανὸς εἶναι κατασυνεφιασμένος, καὶ γι' αὐτὸ ἡ καθὲ ἐρώτηση μένει δίχως ἀπάντησι. Τέλος πάντων κάτι θὰ γίνε ἢ κάτι θὰγινε ἴσαμε σήμερα, καὶ μάλιστα ἀφοῦ ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησι διευθύνεται ἀπὸ τὸν κ. Ράλλη, πού τὰ βλέπει τὰ πράγματα μὲ τόσο κρύο αἷμα καὶ πού, δόξα νᾶχει ὁ Θεός, δὲν ἐξυλικόπησε ἀκόμα κανέναν Ἰπποφύο.

ΜΕΣΑ

στὴν ἀγιάτρευτη καὶ λίγο κομμικὴ πρωθυπουργομανία πούπιασε ὅλους τοὺς «ἐπιφανεῖς» καὶ ἀφανεῖς Ντεληγιαννικοὺς τὴν περασμένη ἑβδομάδα, ἕνας μοναχὸς τὰ κατὰφερε νὰ κρατηθεῖ σὲ κάπια σθεναρότητα, ὁ κ. Ρώμας. Ὁ κ. οἱ βουλευτάδες, ποῖος λίγο ποῖος πολὺ, δείξανε πὼς θὰ δεχόντουσαν, γιὰ τὴ σωτηρία πάντα τῆς πατρίδας, καὶ τὸ πρωθυπουργογίληκι. Μοναχὰ ὁ Ρώμας, ἂν καὶ τοῦ προσεφέρθηκε μὲ παρακάλια, δὲν τὸ δέχτηκε.

Μετριοφροσύνη νὰν τὸ πούμε αὐτό, λίγο θῆναι.

Ἀρχοντιά ψυχῆς, πού οὔτε ὁ Ράλλης, οὔτε ὁ Καραπάνος—αὐτὸς δὲ εἶναι κι ἂν εἶναι—οὔτε δὲν ξέρουμε ποῖος ἄλλος καταφερε νὰ δείξει πὼς τὴν ἔχει σ' αὐτὴ τὴν περίστασι.

Ὁ κ. Ρώμας μὲ τὸ ἀρχοντικὸ φέρεμο του κέρδισε ὅσο δὲ θὰ κέρδιζε καὶ δέκα πρωθυπουργογίληκια νᾶπαινε. Ἐνα κόκκιλο πού βεβήθηκε πεταμένο σὲ δρόμο καὶ πού δέκα σκυλιὰ ριχτήκανε νὰν τ' ἀρπάξουνε, ὁ Ρώμας τούδωσε μὴ μὲ τὸ ραβδί του καὶ τὸ πέταξε μακριὰ. Τέτια φερεσίματα, σπάνια γιὰ τὸ Ρωμαῖκο, δὲν μπορούνε νὰ περάσουν ἔτσι, δίχως νὰ φήσουν κάπιο σημάδι ρωτεῖνῶ.

Ο «ΝΟΥΜΑΣ»

προσφέρει σήμερα στοὺς ἀναγιώστες του ἕνα πολῦτιμο κομμάτι ἀπὸ τὴν πλοῖα ἀνέκδοτη ἐργασία πού ἄφησε ὁ σοφὸς Κερκυραῖος κριτικὸς Γ. Λαοσογύρος. Ἐνα κομμάτι τῆς Κόλασης τοῦ Δάντη καὶ μὴ βαθιὰ κριτικὴ μελέτη τοῦ Δὲ Σάντις ἀπάνου σὲ ἴδιο κομμάτι, μεταφρασμένα καὶ τὰ δυὸ ἀπὸ τὸν Κερκυραῖο, δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶμα γιὰ τὸ «Νουμά», πού δὲ βρίσκει λόγια νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς Κερκυραίους φίλους του γιὰ τὸ σημαντικὸ δῶρο πού τοῦ κάνανε.

Ὁ μακαρίτης Κερκυραῖος, κοντὰ σὲ τόσα ἄλλα ἔχει μεταφράσει κι ἀλάκωρη τὴν Κόλαση τοῦ Δάντη, καὶ εἶναι ἄδικο νὰ μένει ἀκόμη ἀτύπωτη μὴ τέτια ἐργασία πού θάνα ἀληθινὸ διαμάντι τῆς φιλολογίας μας.

Η ΕΠΙΜΟΝΗ

τοῦ κ. Καραπάνου νὰ κρατήσῃ καὶ τὰ δυὸ ὑπουργεῖα δὲν ἔχει καμιά σχέση μὲ τὴν ἀγιάτρευτη φιλαρχία τοῦ ἀνθρώπου. Γάθελε τὰ δυὸ ὑπουργεῖα, ὅχι γιὰ νὰ λέγεται ὑπουργός, δυὸ φορές, ἀλλὰ γιὰ νὰ σώσει ἀπὸ δυὸ μεριὲς τὸ ἔθνος.

Στὰ ὅστερα, τόσο μεγάλια πένδια πούχει ὁ ἄνθρωπος—βλέπετε, δὲ μιλάμε καθόλου γιὰ χέρια—πὼς νὰν τὰ οἰκονομήσει σ' ἕνα ὑπουργεῖο; Κιὰ τὰ δυὸ ἀκόμα, λίγα θὰν τοῦ εἴτανε. Γι' αὐτὸν τὸ σπουδαῖο λόγο, καὶ γιὰ νὰ σωθεῖ μὴ ὡρ' ἀρχύτερα τὸ ἔθνος... ἀπὸ τὰ βέσκανα, ἔπρεπε ὁ κ. Καραπάνος νὰ ὀνομασθεῖ γενικὸς ὑπουργός καὶ νὰ φορεθῇ στή ράχη του καὶ τὰ ἐφτά ὑπουργεῖα.

Κρίμα πού ὁ κ. Ράλλης δὲν τοῦ τὴν ἀναγνώρισε μὴ τέτια ἱκανότητα.

μας πρὸς τὸ Θεὸ καὶ τὴν αἰωνιότητα, μὲ τρόπο πού νὰ μὴν μπορούμε ποτὲς νὰ πούμε: «Τώρα μοῦ εἶν' ἀδύνατο νὰ προσευχηθῶ, παρὰ ἐξεναντίας νᾶμαστε πάντα εἰτοιμοὶ νὰ δώσουμε δρόμο πρὸς τὰ ἔξω στὴν ἐσωτερικὴ μας προσευχή. Σ' αὐτὴ ὅμως τὴν ἐλεύτερη στήλησι προσευχῇ φτάνουμε μόνο βιάζοντας τὸν ἑαυτὸ μὴν νὰ προσεῖχεται. Εἶναι πολὺ λίγοι οἱ ἀληθινοὶ τῆς προσευχῆς ἄνθρωποι πού δὲν ἀρχισαν τὴν πνευματικὴ τους ζωὴ μὲ τοῦ ἑαυτοῦ τους τὴν κυριαρχία καὶ τὸν ἐξαναγκασμὸ γιὰ τὸ μεγάλωμά της. Λίγο λίγο μονάχα κατάντησε εὐχαρίστηση καὶνο πούταν στὴν ἀρχὴ κόπας, ἔγινε τὸ χρέος δύναμη χαροδότρα. Λίγο λίγο κ' ἡ προσευχὴ καταντᾷ τόσο χρειζομένη στὴ ζωὴ μας, ὅσο ἕνα φαγὶ σὲ φτωχὸ πεινασμένο. Ἄς ἀφίσουμε λοιπὸν αὐτὴ τὴν τρελλὴ βεβαιώσι, πού τὴ θέμε μόνο γιὰ δικαιολόγησι τῆς τεμπελιάς μας καὶ πού δὲν μπορούμε κατ' αὐτὴ νὰ προσευχοῦμαστε χωρὶς διάθεσι. Κούφια δικαιολογία. Στὴ λευτεριά φτάνει κανεὶς στενοχωρῶντας τὸν ἑαυτοῦ του.

III

Καὶ σ' ὅποιον ζητάει τὴν ἀλήθεια κάνει ἀτίμητη ὑπηρεσία ἢ προσευχή. Γιατὶ εἶνε ὁ ἀπαραίτητος ὁδηγός, γιὰ νὰ φτάξῃ κανεὶς στὴς ἀλήθειας τὸ βασίλειο. Στὴς ἀλήθειας τὸ βασίλειο, εἶπα, τόντις, ἀγαπητοὶ φίλοι,

ὁπάρχει ὅχι μόνο ἀλήθεια, μὰ καὶ βασίλειο τῆς ἀλήθειας, καθὼς καὶ πνέμα τῆς ἀλήθειας, πού χωρὶς τὴν ἐμπνευσή του κανεὶς νὰ βρῇ δὲν μπορεῖ τὸ βασίλειο τῆς ἀλήθειας. Τὸ βασίλειο τῆς ἀλήθειας εἶνε τῆς Θεότης τὸ πειὸ σπουδαῖο χτήμα. Νὰ ἐπιτρέψῃ καὶ νὰσφαλίσῃ τὴν εἰσοδὸ σ' αὐτὸ τὸ βασίλειο ἀνέκει μόνο στὸ Θεό. Σ' αὐτὸ δὲν μπαίνει κανεὶς μ' ἐξυπνάδα, ὅποιος ὅμως πλησιάζει μὲ προσευχῇ, παίρνει ἀπ' τὸ Θεὸ τὴν ἔδρα μὲ πῆ. Τὸ πνέμα τῆς ἀλήθειας τοῦ δείχνει τὸ δρόμο. Σὰς βεβαιώνω, κανένα σπουδαστὴ δὲ θέλω νὰποθαρρύνω ἀπ' τὸ νὰ δοξάζῃ τὸνομά του ἢ νὰ σπουδάζῃ μὲ ζήλο, μὰ ἐπιθυμῶ προπάντων νὰ σὰς κάνω νὰ προσεῖτε σὲ τοῦτο δῶ, ὅτι δὲ φτάνει νὰ σπουδάζῃ κανεὶς, γιὰ νὰ βρῇ τὴν ἀλήθεια. Μπορεῖ νὰ δώσῃ λαμπρὲς ἐξηγήσεις, ἴσως θὰ μπορέσῃ ὁ ἴδιος νὰ φτιάξῃ θεολογικὸ σύστημα ὅλως διόλου δικό του, ἕνα σύστημα ὅμως συχνὰ εἶνε μακριὰ πολὺ ἀπ' τὴν ἀλήθεια, καὶ μὲ τὸ νὰ στέκεται λογικὰ καλὰ, δὲ θὰ πῇ πὼς ἀπ' αὐτὸ εἶν' ἀποδειγμένη καθαρὰ κ' ἡ ἀλήθεια τοῦ κ' ἡ σωστάδα του. Συστήματα ὁπάρχουνε πολλὰ, ἀλήθεια δὲν ὁπάρχει παρὰ μόνο μιά, καὶ σ' ἕνα σύστημα τῆς ἀλήθειας ἡ ψυχὴ εἶνε ὁυστυχῶς πολλὰς φορές κάτι κοντὰ σὲ τίποτα.

Εἶνε μὴ παρὰδοσι κοσμικὴ, πού μᾶς εἰδοποιεῖ νὰ μὴν πολυπιστεύουμε τίς θεωρίες μας καὶ νὰ τίς μετροῦμε συχνὰ μὲ τὸν κανόνα τῆς αἰωνίας ἀλήθειας. Δυὸ σχολαστικοὶ θεολόγοι, πούχαν πολὺ συζητήσῃ μαζί, εἶδανε μὴ μέρη

τῶσπα τους μαλλὰ καὶ ρωτήθηκαν: «Ποιά ἐντύπωσι θὰ μᾶς κάνουν στὴν αἰωνιότη τὰ συστήματά μας;» Καὶ συμφώνησαν μεταξὺ τους, ὁ πρῶτος πού θὰ πέθαινε ἀπ' τοὺς δυὸ, νὰ φανερωθῇ μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν ἄδεια στὸν ἄλλο καὶ νὰ τοῦ πῇ τί εἶχε στήλῃ τὸ σύστημά του. Ὅστερ' ἀπὸ λίγο πέθαν' ὁ ἕνας τους, κρᾶτῃσε τὸ λόγο του, εανεράθηκε σὲ σύντροφέ του καὶ τοῦπε: «Ἡ θεολογία μας καλὰ νὲ μετρημένη ἀνάλογα μὲ τῆς γῆς τὴν περὶωριμένη μικροζωή, μὰ δὲν ἔχει καμμιὰ σκέψι μὲ τὴ μελλούμενη ζωὴ τὴν αἰωνία».

Τί φοβερὴ ἀνακάλυψι! Ἐκεῖνο πού σκέφτηκες νὰ μὴν ἔχῃ καμμιὰ σκέψι μὲ τὴν ἀλήθεια! Ἡ προσευχὴ μᾶς προφυλάγει ἀπ' τὸ λυπητερὸ αὐτὸ ξαρκικὸ σκετίζοντάς μας προσωπικὰ μὲ τὸ βασίλειο τῆς ἀλήθειας. Δὲ μπορούμε βέβαια νὰ πούμε πὼς φτάνει κιόλας ἐδῶ κατὸν ὁ ἄνθρωπος πού προσεύχεται σὲ μὴν ἀλήθεια δίχως σύννεφα καὶ τοῦ χριστιανοῦ ἡ γνώσι εἶνε κάτι τι λειψό, πού περιμένει νὰ ξεγελασθῇ μὲ τὸλοῦστερο τῆς ἀλήθειας ἀντίκρουσμα. Ὅταν ὅμως τὴν ἀλήθεια αὐτὴ τὴν ἐζητοῦμε μὲ τὴν προσευχῇ, δὲν περπατοῦμε δίχως σημάδι καὶ δίχως ὁδηγό. Σ' αὐτὴ τὴ θάλασσα τὴν ἀνοιχτόζωσι, πού δὲν ἔχει χαραγμένες στράτες, ἔχει πιλότο ἢ βάρκα μας, γιὰ νὰ μᾶς φυλάγῃ ἀπ' τίς ξέρες. Ἡ προσευχὴ ἀνοίγει τὴν ψυχὴ μας στὶς ἐνέργειες τοῦ ἀπάνου κόσμου, ἀφίνει νὰ μᾶς ἐμπνέῃ τὸ πνέμα τοῦ Θεοῦ, τὸ πνέμα τῆς ἀλήθειας.

ΔΕΝ ΞΕΡΟΥΜΕ

πόσα και ποιά ανάποδα έχει ο κ. Ράλλης, έχει όμως κ' ένα μεγάλο καλό, την άγρια, την άφκιασίδωτη ειλικρινεία. Όλες τις κρυφές πληγές του υπουργείου, όλες τις φανταστικές οικονομίες, όλα τα χάγια μας τάβγαλε ττά φόρα και μάς έδειξε σε ποιά φουρτουνασμένη θάλασσα άρμενίζουμε.

Τά λόγια που είπε την περασμένη Πέμπτη τó πρωί σ' όσους βουλευτάδες συναχτήκανε σπίτι του, είτανε λόγια λίγο απελπιστικά, μά ειλικρινέστατα. Απελπίζεται κανένας να μαθαίνει την αλήθεια, μά έλα πάλι που χρειάζεται κι αυτή ή έρημη μερικές φορές!..

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΤΟ ΔΙΚΙΟ

Ο Πνεματικός ο γείτονας, γέρος, κάθονταν στο σοφά, δίπλα στο λυχνοστάτη. Τά μαλλιά του άσημοκιτρινίζανε στο φώς του λύχνου, και τά κρεμαστά σαν ασφαλαχτοί φρύδια του έσκέπαζαν τά μάτια. Και παρακεί κάθονταν ή Φωτούλα, ή μοναχοκόρη του, ψηλή, γιοματή και λιοκαρμμένη νειά. Έκράταε δρεπάνι στα χέρια και τó τρώχε με τή λίμα, για τó θέρο. Μιά ψάθα θειριστάδικη με κάμπο τρανό φαινόνταν μισοτελειωμένη κοντά της, κ' ένα καλαθάκι από ράπες. Ο Πνεματικός έσήκωσε στο τρεμουλιαστό του χέρι μιá παλαικικία άσημόκουπα και κυττάζοντας μέσα από τά πυκνοκρέμαστα φρύδια του τή Φωτούλα : «Κέρνα έσύ και γώ να πιώ. Τό αίμα νερό δέ γίνεται. Στο λέω με τήν ευχή μου, κι' άκου». Η Φωτούλα : «Γονέ μου, άποσπερού με λαχταρίζεις σαν όχτρο σου θανατίσμο; με τούτο τó δρεπάνι κάλλιο τόγω να θρίσω σαν αστάχυ τó λαιμό μου. Άκου; το και σύ. Τ' άσπρα μαλλιά σου δέν ανατριχιάζουν;»

Ο Πνεματικός : «Γονή, που αίμα βαστ'ξ στις φλέβες σου δικό μου, κατάρρα δέ σου ρήγγω. Δέν έχω κι' άλλο πλέο παιδί. Για μάντεψε, τó αίμα ή τó κρασί, για πινομή, στην άσημόκουπα θά πιώ;... Είμαι πνεματικός και άνέμπορος; είμαι κορμί του τάφου...» —στα λόγια έτούτα ο πνεματικός έτρεμεν

δλόστηνος. — «Η ραχοκοκκαλιά μου γέρνει, δέν όρτώνεται....Κοιμάμαι και βραχνάς αίμα φλεβάζει και βουίζει...Πώς να τó πάρω;...Σίνα κατέχω για δικό και για διαφέντεψη.... Κι' άλλοι! Θυμασαι, δόλια στρίγγλα, μάς τονε σκοτώσανε χωσιά....μιά τουφεκιά στις πλάτες....ξεδύχουνε και στα μάτια του τά δάκρυα μάς έλέγανε τόν πόνο του.... Τί άμίλητος έπ'η.... Είμαι γέρος και τνεματικός....μου τρέμουνε τά χέρια....Τά μάτια δέ χορταίνουν τó σκοτάδι για να ιδώ....Όχτρο τó θανατίσμο μ' άνάβλεμμα να φάουσι.... Κι' όχτρο δικό....ποιός τόλπιζε.... Ποιός τόλεγε....» —Έπιασε τó κεφάλι με τά δυό του χέρια και κλαίει.

Η Φωτούλα : «Δικός είπαν τά χείλια σου;...και τ' άκουσεν ή νύχτα;...Δικός και δέν έσφάλησαν τά μάτια μου να μή σέ βλέπω όμπρός μου;.... Δικός, κι' ο λόγος σου, ή όχιά τó αίμα να βυζάξη, που σέρπει άκράτο κι' άσβυτο στο σπίτι μας;...Ω, πές τονε τó ταχύτερο! και κατανόμασε τονε....γιατί ή ψυχή μου έβγήκε....

Ο πνεματικός : «Είμαι πνεματικός, άπιστη κι' άπαράδοτη ψυχή,....μου τó ξεμολογήθηκαν ποιός τόκαμε τó φονικό.... Ωίμε ποιός να τó στοχαστή, κατάρτατε!...Μου τόειπανε και βούλιαζεν ή πλάκα της εκκλησίας....και στ' άγιο δισκοπότηρο τó αίμα ήπια....τό αίμα....»

Η Φωτούλα : «Μου βγαλες τήν ψυχή στα χείλια; στην άγρια άσημόκουπα σαν τ' άγιο μύρο άς σβύση. Τί τó αίμα σου έξεχείλησε στις φλέβες σου τάποσπερού; Ποιά γεροσύνη άρμάτωσε και δράμει τήν ψυχή σου; Ποιός γλώσσες έξυπήσανε και όλόγυρα σφυρίζουνε τó μέγα τó αίμα της γενιάς; για πές; Κι' άς είνε ο λόγος σου μολύβι άναλιωτό να κρούση μου τή νειότη;....»

Ο Πνεματικός : «Στάχτη να γείνη ο πόνος μου και τó αίμα μου οαρμάκι! Όντας έσύ μου άπόμεινες ή όργή, και σύ τó πένεμά μου μες στο χαμό...Γδύσου και ιδές πώς στο κορμί σου σέρπεται τó ρεϊδι....μές στις φλέβες σου είνε άκράτο....κέντα το και σφυροκοπάει....και θά σφυρίξη πέρα δρυμό και παντοδύνατο! γιατί δικό μου είνε....να πιώ, κέρρασε τότες, ναί, να πιώ, να έοραθ ή ψυχή μου!....

Η Φωτούλα : «Μέθυσες από τήν όσμ ή;...Μέθυσες αίμοφάνταστος πώς; ήπιες αίμα όχτρού;...» —Αρπάζει τήν άσημόκουπα από τó χέρι του και τήν πετάει: πέρα τότες σύγκαιρα ζυγώνει τó γέρο, και τού μιλεί με λύσσα και με συριχτή σιγανή φωνή. — «Ποιός είνε που έακλήρησε τó σπίτι μας; Ποιός; κα-

τανόμασε τονε γιατί θά σβύσω άπόψε! Θά σβύσω στην πνοή σου τήν άπόνετη, σαν τó λυχνάρι έτούτο να, που κάλλιο να μην έφεγγε τήν όψησου να βλέπω!» —φυσάει μ' όρμη και σβίνει τó λυχνάρι: σκοτάδι βαθύ: μόνο οι άναπνοές τους ακούγονται: πάση μακρυνή. — Η Φωτούλα : — με τρεμουλιαστή κι άγνώριστη φωνή — «Πές μου ποιός είνε τας φονιάς του μαύρου μου άδερφού; Με τούτο τó δρεπάνι τ' ασφαλτο θά κόψω τó λαρύγγι του.» —άνέμισε τó δρεπάνι στο σκοτάδι — «Τό αίμα θά του χύσω και θά βρέξω τήν ποδιά μου όλοκέντητη στα μεσινύχτια. Πές μου!»

Ο Πνεματικός : «Ωχ, παιδί μου! Σάν έτούτο τó σκοτάδι είνε ή ψυχή μου, και μέσα στο σκοτάδι της τά μάτια σου μου φέγγουν, τί έσύ μ' άπόμεινες ζωή μου, ή περφάνεια μου.... Είμαι πνεματικός.... μά ο λόγος μέσα μου έλαχτάρησε και δράμει μου τó είνε ώσαν τó άκρατο του δισκοπότηρου θειοφτεινο κρασί....άκούω που σφάζει μέσα μου σέ κάθε άρμό....και με κεντάει, και μου μιλεί....ό λόγος είνε πόνος! Άκού; με; και λένουσι πώς παράτησα τó γδικηωμό στη ρούγα....και λένουσι πώς έακλήρησα, πώς κρούουσι κι' άρβαλούσιν οι ποντικοί στον Πύργο μας....»

Στάσιμο. Η Φωτούλα γέρνει, κρέμεται στα χείλια του: ο γέρος άπλώνει τά χέρια του, και ψάχνει να τήν έβρη.

Ο Πνεματικός : «Μαραφουλώ για να σέ βρώ... και που είσαι;... Ψάχνω για να σ' άγγίξω.... Τό κεφαλάκι σου να πιάσω....που κοιτείσαι;.... που πάεις;....» —τρέμει από τρόμο ή φωνή του, και πάντα πασπατεύει στο σκοτάδι — «Τό αίμα βουίζει κι' άκου το....καλέι μας για τó γδικηωμό....άκου τί θά σου είπω....και ή θεία μετ'άληψη φωτιά άς πέση να με καψή....σαν από τάφο έδώ ν' άκούς τά λόγια μου....γιατί στον τάφο μπήκα....Άκου, κι' άς είνε ή πλάκα μου βαρειά.... κι' άκούμπησε τó γόνα, και μοιρολόγα ως τή δευτέρα παρουσία...Με τά μαλλιά σου πλέξε τó σκονί να κρεμαστής, ά δέ γδικηώσης τόν άδικοςκόττωτο... Φωτούλα, που είσαι;...» —Ψάχνει πάντα: κείνη ξεφεύγει. — Τρέμουν τά χέρια μου, παιδί μου....κρυάδα νοιώθω στο σκοτάδι τά μάτια μου να σβύνη...Γιά δέ μιλάς; Φωτούλα;...Αναψε τó λύχνο....δέν είσαι έδώ; & δέν έπέταξε ή ψυχή σου, μίλησέ μου, γιατί στον τάφο μου θά μπή τó μυστικό....και θά βουρκώση αίμα στα κόκκαλά μου....στ' άλυωτό μου τó κορμί....»

IV

Είπαμε, ή προσευχή μάς μεταφέρει στο βασίλειο της αλήθειας: μάς κάνει άκόμην να ζούμε πνεματικά και μάς φυλάγει από τή δύναμη της σάρκας. Κάθε αληθινή προσευχή μάς ύψώνει πάνω άπ' αυτό τόν κόσμο ίσα με κοντά στο Θεό και μάς κάνει να ζούμε σε μιάν άγια πνεματική άτμοσφαίρα, όπου ή σάρκα δέν έχει τόν τόπο της. «Σκλάβοι των παθών μας φυσικά, έλευθερωνόμαστε με τήν προσευχή.» Δέν τó πε αυτό κανείς εύσεβιστής ή της προσευχής φανατικός, τó πε ο Rousseau.

Έκείνο που στέρα μάς βεβαιώνει πως νικήθηκε ο γίγαντας της σάρκας, είνε των σαρκικών έπιθυμιών όλων ή τέλεια καταπράυνση, πάκολοθάει τις στιγμές της μοναχικιάς μας προσευχής. Στην άτμοσφαίρα τήν πνεματική που άναπνέουμε τότες δυναμώνουμε για τόν άγωνα. Τή σάρκα μονάχα του Θεού τó πνέμα μπορεί να τή νικήση. Φίλοι μου άγαπητοί, είσατε στην ήλικία όπου νε φοβρώτερα τά πάθη παρά σέ κάθε άλλη. Τάναγνώσματα, οι τυνομιλίες, οι εικόνες σκευαλίζουνε τή φωτιά άπ' όλες τις μεριές. Δέν άκούμε από παντού να κηρύχνεται τó Ευαγγέλιο της λευτεριάς άπ' τή σάρκα; Πώς γίνεται σ' αυτό τó πρῆμα ο άνθρωπος ναχη λιγώτερη λευτεριά από να ζω; — Δυστυχία του τού νέου, που περικυκλωμένος άπ' τούς φαρμακερούς αυτούς πειρασμούς δέν έχει

άντιφάρμακο. Και τέτιο, τó μόνο αληθινά άποτελεσματικό είνε τó πνέμα πουόρχεται άπ' τó Θεό κι' αγιάζει. Αυτό μόνο μπορεί να μάς δυναμώση γι' αντίσταση και να μάς φυλάξη καθαρούς άπ' τις βρώμες της σάρκας. Άν, άγαπητοί φίλοι, θέτε να διατηρήστε καθαρή στάλήθια νιότη, μην άφίνετε ποτέ: τήν κοινωνία της προσευχής με τόν Κύριο, που είνε τó Πνέμα. Προστυχότερο πρῆμα δέ γίνεται άπ' τó να νικιέται κανείς από τή σάρκα, μά κ' ευγενικώτερο δέν ύπάρχει άπ' τó να τή νική. Ά Παρπατάτε με τó πνέμα και δέ θα έργαζούσαστε τά έργα της σάρκας;»

Και καθώς στην προσευχή βρίσκει ή δύναμη να έξουσιάζουμε τις σαρκικές έπιθυμίες, έτσι σ' αυτή βρίσκεται κ' ή δύναμη να πετάμε δ,τι μπορεί να ταραχή τήν κοινωνία μας με τόν Κύριο και να γκρεμίζουμε όλα τά τειχώματα που μπορούν να σηκωθούν άνάμεσα Θεού κ' έμάς. Στην προσευχή βρίσκει τή δύναμη κάθε μέρα να καθαρίζεται άπ' τήν άμαρτία, να ξετάχης αυστηρά τόν έαυτό σου. Ζωή σοβαρής προσευχής δέν είνε μορετή μαζί με σφάλμα που τó καλογνωρίζεις. Σε κάθε στεναγμό που ύψώνουμε προς τó Θεό είνε μαζί και μιá δύναμη να πετάμε δ,τι δέν είν' άπ' τó Θεό κι' δ,τι δέ μπορεί νανε μέσα στην κοινωνία με τάγιο πνέμα. Ο Θεός είνε τó ΦΩΣ και τó φώς διώχνει τά σκοτάδια.

Κι' άκόμα ή προσευχή δέν ένεργεί μέσα μας μόνο σε

Η προσευχή μάς μεταδίνει για δ,τι είνε πλάνη μιάν αυτόματα αντίπαθεια κι' όλοένα μάς κάνει ικανώτερος φυσικά μας τήν αλήθεια νααγνωρίζουμε, πρῆμα που λείπει σ' όσους τήν άρκιότ να σπουδάζουμε μόνο. Η προσευχή, σά γίνεται πιστά, μάς άσφαλίζει από παράδομα τυφλά σέ δέν ξέρω ποιός άνθρωπος άθθεντείς και μάς ύψώνει ίσα με μιá δική μας άτομική σκέψη: κ' έτσι δέν είμαστε πειά μοναχά ένα κομμάτι άχερο, που τó σαρώνει τó παραμικρότερο θεολογικό ή φιλοσοφικό ρεύμα, παρά είμαστε κ' οι ίδιοι έμεις έργάτες πουόχουν τή δύναμη και τó θάρρος μόνοι να προχωρήσουν άψηλότερα. Η προσευχή μάς κανονίζει τó πνέμα και μάς διορθώνει τις σκέψες. Έκείνος που κρατάει με τó Θεό, τó δημιουργό της αλήθειας, σκέση προσωπική και του ζητάει τήν άποκάλυψη της αλήθειας, εκείνος δέν μπορεί να γελαστή πολύ κι' όπως κι' έν είνε μένει προφυλαγμένος από τó φοβερό : «καμμία σκέψη!»

Άφήστε με, άγαπητοί φίλοι, να σας άπευθύνω του Tiersch τήν προσφώνηση στους νέους θεολόγους : «Θάρρος, φίλοι! Οι ίδιοι μάθετε να ζητάτε, κι' άς μή σας είνε άρκιότ να κλέβετε τά ξένα λόγια! Ζητάτε τήν αλήθεια με προσευχή. Ξαναγυρίστε στην πηγή της άγιας Γραφής, που οι αντίπαλοι της θέλησαν ύποπη να σας κάνουν τήν καθαρότη της!»

Ἡ Φωτοῦλα : μὲ στυμένη φωνή, σὰν ἀπὸ ὄνειρο — «Πές μου γιατί ξεψύχησα ! Στὸν κάτου κόσμο εἶμαι ;... Καλῶς σε ἀπὸ τὸν τάφο ! Ἀκούς ;... Φάντασμα, λέω σε, καὶ πατῶ στὶ χῶμα ποῦ σε σκέπει ! Εὐπνὰ καὶ μίλα μου παπᾶ, πατέρα, καὶ πνευματικέ !... Ποιὸς ἦταν ;... γιατί βλέπω τὰ αἱματομένηα τοῦ σκοτεινοῦ μέσ τοῦ σκοταδι σὰν ἄλικά φεῖδια πῶς σαλεύουν... Μίλα μου... στὰ σκοταδερά θέλω νὰ εὐίσω σου ἢ πνοή... νᾶνε στερνά σου λόγια... Τὰ μάτια σου μοῦ φάνταζαν σὰν τὰ δικὰ του...» — ὁ γέρος πάντα ἐφαχνε νὰ τὴν πιᾶσιν στὸ σκοτάδι· γιὰ μιὰ στιγμή τὴν ἄγγιξε μὲ τὸ χέρι στὸ πρόσωπο· κείνη πισωδρόμησε μὲ φρίκη — Ἡ Φωτοῦλα : «Φέγα ! φέγα !... γιατί ἐχόχλαζε τὸ αἷμα στὴν καρδιά μου...» Ω, μὴ μ' ἄγγιξεις... Τί στὰ νεκρά σου δαχτυλὰ τὴν κρύστη του θὰ νοιώσω... στὸ λείψανό του ἢ πέτσα του μὲ πᾶνως σὰν ἄγγιξα τὰ χεῖλια... φεῖδια τὸ αἷμα ἐσφύριζε... κράζει τὸ γδικημὸ του !... Πές μου... Πές μου κι' ἄς εἶνε καὶ δικός !...»

Ὁ Πνευματικός : — ἀναπαύοντας βαθειά, ἐστάθη μὲ ἀπλωμένα τὰ χέρια πάντα, ζητώντας τὴ Φωτοῦλα — «Καρτέρι !... κι' ὁ λόγος μου, παιδί μου, θὰ σταλάξῃ στὴν καρδιά σου κόμπους τὸ φάρμακον... Δὲν τόθελα... Μὰ ὁ Θεὸς μοῦ τόστειλε, γιατί καλεῖ τὸ γδικημὸ ἢ φωνή του...» Ἀκού καὶ σφίξε τὴν καρδιά... χῶσου στὴ γῆς... σ' ἄγιο τὸ χῶμα ποῦ τὸν ἔχωσε... θάρρα πάρε κ' ἔρχου, κι' ἀκούθη με...»

Ἡ Φωτοῦλα : — τρομασμένη περισσότερο κράζει — «Ποῦ !... θάρρῶ σὲ τάφο πῶς μὲ κράξεις ! Τέλειωσε γιατί ξεψύχω... μὴ μὲ τυραγνεῖς πλέο !... σὲ περικαλῶ !...»

Ὁ Πνευματικός : «Φωτοῦλα, τὰ λόγια μου θὰ χαραχτοῦνε στὸ σκοτάδι φωτερὰ, καὶ ἡ κόλαση θὰ τὰ δεχτῇ... Στὸ λῆω μὲ πίκρα καὶ μὲ δειλία στὴν ψυχὴ... Τ' ὀρκίζεσαι ;... Τὸ δέχεσαι γιὰ γδικημὸ ;...» Ἡ Φωτοῦλα : «Ναί ! Ναι ! μὰ τὸ Σωτῆρα μας ! Τ' ὀρκίζουμαι, στίς ῥλέθες μου τὸ αἷμα νερό τῆς Ἄρνας νὰ γενῇ... ἄ δὲν τὸ πάρω πίσω...» Ω ἔλα, κάρφωσέ μου τὸ δίκιο μαχαίρι στὰ στήθια... διγόνες πληγὲς ἔρχεται νὰ μοῦ ἀνοίξῃ...»

Πάψη θανατερή. Θάρρει κανένας πῶς ξεψύχωνε καὶ μέσα σὲ τούτη τὴ σιωπὴ ἡ καρδιά τῆς Φωτοῦλας ἀκούγοταν. Τὰ μάτια τῆς ἔβγαζαν ἀπ' τὴς κόχες τους. Ὁ γέρος ἀπλώνει πάντα τὰ χέρια ὁμῶς, καὶ πάντα ζητάει τὴ Φωτοῦλα. — Ὁ Πνευματικός : «Φωτοῦλα... ἔλα κοντά... τρέμω... τὰ χεῖλιά μου παχύνουν... θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ... καὶ θὰ σὲ

ξεψύχῃ...» Ἡ Φωτοῦλα : «Λυπήσου με καὶ πές μου το : Ὁ Πνευματικός : «Σπαθί 'νε θεῖκό καὶ θὰ σὲ κόψῃ... καὶ θὰ σὲ σφάξῃ στὴν καρδιά... Φωτοῦλα, ἄκου !... ἀκούς ;... πέτα στὴ φωτιά τὸν πόνο... ἄς σμίξουνε τὰ δύο φάρμακα... δύο πληγὲς... σηκώσου καὶ ὀρδινιάσου... εἶνε οἱ ἀγάπες σου διπλές, μὰ ἡ μιὰ θὲ νὰ νικήσῃ... Κόψε κι' ἀπὸ τὰ κρηάτα σου καὶ φάε καὶ πιές τὸ αἷμα... σὰν τὸ σχωρέσης τὸν ὀχτρό ! Σφεντόνα σου νὰ κάμῃς τὰ λόγια μου σ' αὐτιά του νὰ φτυχίσῃ... μὲ τὸ λιθαρί ἀπὸ κατάρρα κι ἀπὸ ἀνάθεμα !... Καὶ στὰ χαλιᾶσματα σὰς αἱμάτωσε τὸ ροῦχο του στὸ αἷμα τῆς πληγῆς σου... σ' ἀρφάνεψεν ἀπ' ἀδερφὸ... βυζαίνοντας τὸ αἷμα του στὰ χεῖλια του σοῦ ὀρκίστη... καὶ τᾶστελε στὸ χρυσικό νὰ τὰ σφυροκοπήσῃ... κι' ἀπὲ χρυσὸ στάπερας στὸ χέρι δαχτυλίδι !... πύρινο καὶ σατανικό !... Τ' ἀκούς ;... καὶ ἄρματώσου !... Νὰ ὁ δικός, νὰ κι' ὁ φονῆς !...»

Ἡ Φωτοῦλα ρήχοντας κραυγὴ σωρίζεται κάτου· ὁ γέρος ψάχνοντας τὴ βρίσκει, καὶ τῆς χαιδεύει τὸ κεφάλι — ψιθυρίζοντας λόγια μυστικά. — Ὁ Πνευματικός — χαιδεύοντας τὴν πάντα — «Φωτοῦλα, σ' ἐσφάζα κι' ἐγώ !... Φωτοῦλα μου, μ' ἀρνέσαι ;... Τὸν ἄρραβῶνα σου ἔκοψα... σὲ δάγκασα ὡς φεῖδι... Σήκω. τ' ἀδέρφι σου χτυπάει στὴ θύρα μας ν' ἀνοίξῃς... Σήκω καὶ μᾶς τὸ φέρανε λαβωματιῆς γιομάτο. Εὐπνὰ νὰ πλύνῃς τὴν πληγὴ... καὶ νὰ μοιρολογήσῃς...» — Τὰ λέει σὲ σκοπὸ μοιρολογίου — Ἡ Φωτοῦλα : — συνεφέρνεται λίγο-λίγο νοιώθοντας τὰ κρυερά του χέρια στὸ πρόσωπό της. — «Ποιὸς ἦταν ;» — τὴ φιλεῖ ὁ γέρος στὰ μάτια — «ποιὸς τὰ λόγια εἶπε τὰ φάρμακα ;... Ποιὸς τὰ μάτια μου ἐφιλοῦσε ;... Ποιὰ χεῖλια δολερὰ μ' ἄγγιζανε στὰ μάτια ;... Μὴν εἶνε τάχα ὁ μακρός ;... Μὴν εἶνε ὁ ἀδικοβγάλτης ;... — «σέρεπεται χάμου ψάχνοντας, καὶ ζυγώνει τὸν πατέρα της — τοῦ χαιδεύει τὰ λευκά του γένεια καὶ τὸ πρόσωπο — «Καλὲ πατέρα καὶ πνευματικέ... ἐσὺ σαι ;... μίλησέ μου... καὶ κρουσταλιάσαν μου οἱ ἄρμοι... Ποῦ εἶμαι ;... Ποῦ βρισκόμαστε ;...»

Στάσιμο. Ἀγωνία. Σιγὰ-σιγὰ ὁ γέρος σηκώνεται· μὲ τρεμουλιαστὰ πόδια πηγαίνει νῆδρη τὴ γωνιά· σκοντάφτει στὸ σοφὰ καὶ τὸν ἀναποδογυρίζει· ἀπὲ φτάνει στὴ γωνιά· χώνει τὰ χέρια του στὴ στάχτη· καίγεται στὴ χωμένη χόβολη. Ἐνα δαδί παίρνει ποῦ βαστάει λίγη φωτιά ἄκονα. Τὸ φυσάει κρατώντας στὸ ἄλλο του χέρι τὸ λύχνον. Τὸ δαδί σπθίλλει γύρω στὸ κεφάλι του σὲ κάθε φύσημα· μισοφωτᾷ μόνο τὴν ὄψη τοῦ πνευματικοῦ· σὲ μιὰ ἀνα-

λαμπὴ τοῦ δαδίου ἀνάφτει τὸ λύχνον. Τὸν κρεμάζει στὸ λυχνιστάτη.

Ἡ Φωτοῦλα : — τώρα στηθοκοπιέται συνεφεμένη καὶ τραβάει τὰ μαλλιά της στὰ στήθια της. Μοιρολογεῖ. — «Μαῦρη εἶν' ἡ πλάκα σφαλιστὴ καὶ τὰ κλειδιά παρμένα. Ἀκού με, ἀδέρφι μου ἀκριδὸ, ποῦ σοῦ χτυπάω τὴν πόρτα, ν' ἀνοίξῃ διὰ πλάτη στὴ γῆς ποῦ φύτρωνεν ὁ φλῶμος, ν' ἀνοίξῃς καὶ νὰ μὲ δεχτῇς μὲ τὴ λαβωματια σου. Τὸ αἷμα αὐλάει φούσκωσε καὶ τρέχει ἀπὸ τὸ σπίτι. Μὲς στὸ σκοτάδι μοῦ ἡ ταφὴ, τὸ εἶπανε ὁ πατέρας, καὶ τὸ ξεμολογήθηκε στὴν πλάκα ἀδερφὸ σου. Μὲ τὸ δραπετὶ μοῦ ἔρχομαι τὸ χόρτο νὰ θερίσω, τὸ χόρτον ὅπου ἐφύτρωνε κι' ἀγκάθια στὴν πληγὴ σου. Πέτρα στὸ δαχτυλίδι μοῦ θὰ βάλω τοῦ τὰ μάτια, καὶ θὰ χαράξω ἀσβολωτὴ στὴν πλάκα τοῦ ἄρεθῶνα, τὴν ἀρεθῶνα καταγῆς καὶ μὴ χολιάς, ἀδέρφι. Θάρρω καὶ γὰρ νὰ σὰς ἰδῶ στερνὰ στὸν κάτου κόσμο !»

Ὁ γέρος βυθίζεται στὸ θῆννο τοῦ μοιρολογίου κι' ἀποκοιμίζεται βαθειά. Ἡ Φωτοῦλα τριγυρίζει στὸ σπίτι καὶ μοιρολογεῖ. Βγαίνει τὸ φεγγαρι καὶ πέφτει ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ πρὸς τὴ στρατα παραθύρι. Προβαίνει ἐκεῖ, καὶ τὸ μοιρολόι τῆς ξεχύνεται στὴ στρατα, καὶ φεύγει πρὸς τὸν ἑλαιῶνα, ποῦ δὲ σιεῖται. Μέσα ἀπὸ τίς ἐλθὲς παιζοῦνται ἕνας ἥσκιος τοῦ φεγγαρίου ἀνκμεσὰ τὰ φωτῆματα, ποῦ ἀπὸ τὰ κλαδιά μέσα πέφτουν τόπους-τόπους στὴ γῆς. Ὁ ἥσκιος στέκει σὰ ν' ἀκρουαίνεται. Ἀπὲ σιγὰ, μ' ἀργὰ βήματα τὸν σέρνει τὸ μοιρολόι κάτου ἀπὸ τὸ παραθύρι :

Ὁ νεῖος Χαρχαμέντας : «Τί ἔχεις, καὶ πάλι ἀνάστηδες τὸ μοιρολόι ! Τὸ τί κακὸ ἐβουλήθηκε ἡ ψυχὴ σου καὶ ἀγρυπνᾷ στὸ θῆννο ! Μαῦρες οἱ ἐλθὲς στὰ φύλλα τοῦς μοῦ τὸ ἔφεραν, καὶ ἀσῆκωσα τ' αὐτιά μου νὰ τ' ἀκούσω. Εἶπα ἡ φωνὴ τῆς εἶνε· σὴναινε γιατί ἡ καρδιά ραγίζει.»

Ἡ Φωτοῦλα : «Ἐχεις ἐσὺ γερόν καρδιά καὶ πέτρα νὰ ραγίζῃς σὲ πρόσμενα γιὰ νῆδρη· πῶς ἀργοπόρησες ! Ἀποσπεροῦ εἴχαμε χάρες κ' ἤπιαμε στὴν ὕγιάν σου...»

Ὁ Χαρχαμέντας : «Καλὰ γενάμενα· μὰ σὺ σ' ἀκούω ποῦ μοιρολογεῖς... Ἡ πλάνησε ἡ φωνὴ σου καὶ πάντες πῶς τραγουδᾷς.»

Ἡ Φωτοῦλα : «Ναί, ὑφαίνω ἀπόψε σάβανα, ἀντίς γιὰ τὰ πρεικιά μου» — σκῶφτει ἀπὸ τὸ παράθυρο νὰ τὸν ἰδῇ καλῆτερα· τὰ ξεπλεγμένα της μαλλιά κρεμιῶνται κάτου.

μιὰ δύναμη καθαριστικὴ, ξεπαστρέοντας καὶ διώχνοντας τὸ ἐνάντιο στὸ Θεό, παρὰ ἔχει καὶ θετικὴ ἐνέργεια σ' ἐ, τι θεῖκό μᾶς βοήθει. Μὲ τὴν προσευχὴ μεταφεροῦνται σ' ἐκείνη τὴν πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, ποῦ χρειάζονται, γιὰ νὰ βλαστήσουν, ὅσα θεῖκά σπέρματα εἶνε βυλμένα μέσα μας. Τὰ ὕλικά σπέρματα δὲ αὐτῶν σ' ὅλα τὰ χῶματα οὗτε σ' ὅλες τίς θερμοκρασίας καὶ τίς ἀτμοσφαιρικές. Ἐκατομμύρια σπόροι χάνονται κάθε χρόνον, ἐπειδὴ δὲν τοῦς δίνεται ἡ χρειζομένη θερμοκρασία. Κι' ἂν τὸ ζήτημ' αὐτὸ εἶνε τότε σπουδαῖο γιὰ ἕνα φυτό, εἶνε βέβαια πολὺ περισσότερο γιὰ τὸν πνευματικὸ σπόρον. Τὸ ἴδιο κι' αὐτὸς μπορεῖ νὰ μαραθῇ καὶ νὰ χαθῇ ὁλότελα. Πόσοι νέοι σπουδαστάδες δὲν καταστρέφτηκαν, πόσοι ἄνθρωποι δὲν κατακύλισαν στὴν ἄβυσσον, κι' ἄς πᾶν νὰ εἶχαν κ' εὐνοϊκὲς διαθέσεις ! Εἶνε τὰ πόδαρο τῆς ἀνθρωπότητος καὶ μποροῦσαν νᾶνε τὸ καμάρι της.

Ἀγαπητοὶ φίλοι ! Τοῦ Θεοῦ τὸ χέρι κατὰθεσε σπόρους πνευματικούς μέσα σας, ποῦ μαθαίνονται ἅμα ζῆτε δίχως προσευχὴ καὶ παραμελεῖτε νὰ φαιάνετε γι' αὐτοὺς τὴν «ατάλληλὴ ἀτμόσφαιρα» θαυτήσων ἐξεναντίας καὶ θὰ δώσουν καρπὸς ποῦ νὰ χαροῦνε Θεὸς κι' ἄνθρωποι, ἅμα ζῆτε ἀληθινὴ ζωὴ προσευχῆς. Τὸ ὅ, τι γίνηκαν οἱ μεγάλοι τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι, ὁ Λούθηρος, ὁ Καλβίνος, ὁ Franke, ὁ Spencer, ὁ Zinzendorf, ὁ Bengel κλπ., δὲν τὸ χρωστοῦνε μονάχα στὰ φυσικά τους ἔξοχα χαρίσματα παρὰ τὸ

πεῖσιτερο στὴ ζωὴ ποῦ πέρασαν, ζωὴ προσευχῆς. Στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἔγινε ἀκόμη τίποτα μεγάλο καὶ σωτήριο δίχως τὴν προσευχὴ.

V

Τίλος θέλω νὰ σὰς πῶ πῶς ἡ προσευχὴ εἶν' ἀκόμη τὸ μέσο τὸ πολύτιμο, τὸ ἀσφαλιστό, γιὰ νὰ σφαιλίσῃ κανεὶς πάντα τὴν ψυχικὴ ἰσότη μέσα του καὶ τὴν ἡσυχία τῆς συνειδήσεως του.

Κάθε τι ποῦ εἶν' ἡσυχασμένο, εἶνε σὲ κατάστασι ἰσορροπίας. Φεύγοντας ἡ ἰσορροπία, ἔρχεται πάντα ἡ ταραχὴ, τὸ κούνημα, πολλὲς φορὲς πείσιμο βρῦ. Δὲν εἶν' εὐκόλο πρῶμα σήμερα, ἔχοντας νὰ παλαίψῃς μ' ὅλα κείνα ποῦ στὰ ἔξω καὶ στὰ μέσα βαθαίνουν τὴν ψυχὴ, νὰ κρατήσῃς τὴν πνευματικὴ ἰσορροπία. Ὁλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει. Καὶ ὅμως εἶν' ἀνάγκη γιὰ μᾶς νὰ κρατᾶμε αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ ἡσυχάδα, νὰ ξαναβρίσκουμε τὴν ἰσορροπία μας ὕστερ' ἀπ' ὅλες τίς σύγκρουσεις κι' ὅλες τίς σπρωξείες ποῦ δεχοῦμαστε· γιατί μόνο ὁ ἥρεμος ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ δουλεύῃ σταθερὰ καὶ νὰ γίνεταί κι' ὁ ἴδιος στῆριγμα γιὰ κείνους ποῦ δὲν εἶνε σ' ἀσφάλεια καὶ ταλαντεύονται.

Ποιὸς λοιπὸν μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἀνάπαψιν τῆς ψυχῆς ἀντίκρου στὴ δύναμιν τῆς ἀπιστίας, πόλονα μεγαλώνει, κι' ἀντίκρου στῶν χριστιανῶν τὸ μικρὸ ἀριθμὸ συγ-

κριτικὰ μὲ τοὺς μεγάλους σωροὺς ποῦ δὲ θέλουν νὰ ἔξερουν ἀπὸ κυριαρχία τοῦ Χριστοῦ ; Ἡ προσευχὴ μονάχα — αὐτὴ μᾶς σκετίζει ὁλόδια μὲ τὸν κύριο τοῦ κόσμου, μᾶς κάνει μετόχους στὸ σκέδιο τοῦ Θεοῦ καὶ στὰ μέσα ποῦ βάζει σ' ἐνέργεια, δύνανται νὰ δώσῃ ἀντίκρου σ' ὅλ' αὐτὰ τὰ πνευματικὰ προβλήματα τὴν ἀληθινὴ ἀνάπαψιν, ποῦ μπορεῖ ἐπειδὴ νὰ ἐκφραστῇ : «Ὁ Θεὸς εἶν' ἐδῶ κι' ὅλα πᾶν καλά». Αὐτὸς ὅ, τι ἐπιχείρησε κι' ὅ, τι θέλει νὰ γίνῃ, θὰ πραγματοποιηθῇ. Στὴν προσευχὴ ἀποχτοῦμε τὴν καθησυχαστικὴ βεβαιότη γιὰ τὴ διάρκεια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καταλαβαίνουμε πῶς ἐνάντια σὲ κάθε πείσμα τὸ τέλος τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου θᾶνε τὴν ἑλπίδα τῆς πρώτης προφητείας τοῦ Θεοῦ στοὺς ἀνθρώπους : Τοῦ φειδιοῦ τὸ κεφάλι θὰ συντριφῇ !

Στὴν προσευχὴ ἀποχτοῦμ' ἀκόμη τὴν ψυχικὴ ἡρεμία ποῦ μᾶς χρειάζεται γιὰ νὰ ὑποφέρουμε τῆς καθημερινῆς ζωῆς τίς ταραχές· ἀποχτοῦμε διὰ τὴν ἀληθινὴν χριστιανικὴ σταθερότη, ποῦ μόνο καρικατοῦρα τῆς εἶταν ὁ στωικισμός...

Καὶ τῶς, ἀγαπητοὶ φίλοι, ἀποσῶστε αὐτὲς μου τίς μισὲς ἐξηγήσεις οἱ ἴδιοι σας μὲ τὴν προσευχὴ. Τῆς Πνέμα, λέει ὁ Λούθηρος, ἔχει σκολοὶ τοῦ τὴν πείρα κι' ὅλ' ἀπ' αὐτὴ ὅλα εἶνε φαινόμενα καὶ φλυαρίες. Εἰσάστε στὴ δροσίᾳ τῆς «νότης», στὰ ποσοσιστικά τὰ χρόνια. Γιὰ σὰς

Ὁ Χαραιμενίας: «Τὸ εἶν' τὰ μαλλιά σου ξέπλεχα Φωτούλα;»

Ἡ Φωτούλα: «Γιὰ γύρις' τὸ κεφάλι σου στοῦ φεγγαριῦ τὴν ὄψη. Ὡ πῶς ἀλλοχεύεις γιὰ τὰ μένα ἀποσπεροῦ· κι' ὥστόσο ἡ νύχτα φεύγει. Μὰ τὸ φεγγάρι θὰ βοηθῇ. Ἐλα νὰ πάμε· πόθησα μιὰ νύχτα μὲ φεγγάρι νὰ πάω στὸ μνήμα τοῦ ἀδερφοῦ.»

Ὁ Χαραιμενίας: «Μεσάνυχτα στὰ μνήματα;»

Ἡ Φωτούλα: «Τότες πέρασε μέσα νὰ σὲ ἰδῶ· νὰ σὲ ποτίσω ἀπὸ τὴν ἀσημόκουπα κρασί τοῦ δισκοπότηρου... λένε πῶς αἷμα γίνεται τὰν στᾶζης τ' ἅγιο νᾶμα ἀπὸ τὸ δισκοπότηρο... καὶ γι' αὐτὸ φέλαξα γιὰ σένα... λένε πῶς κάθε πληγὴ γιατρεύει, γιὰτὶ αἷμα εἶνε τοῦ Σωτῆρα μας, τοῦ ἀφέντη. Ἦταν γραφτὸ στὰ αἵματερά νὰ κυλιστοῦμε ἀγκάθια. Ἐλα· στή θύρα ὁ πέλεσας σὲ καρτερεῖ. Θὰ πείσῃ ἀτσαλωμένοι καὶ θὰ τὴ βᾶψῃ ἀπ' ὄχρητα;...»

Ὁ Χαραιμενίας: «Τί λές; μοιρολογεῖς;»

Ἡ Φωτούλα: «Πέρασε μέσα' (ὁ νιός γυρίζει καὶ πᾶει νὰ μπη ἀπὸ τὴν πόρτα· ἡ Φωτούλα τρέχει, παίρνει τὸ δικοπο μαχαίρι, ποῦ ἡ ζωὴ τὸχε τ' ἀδερφοῦ, κ' ἔγραψε ἀπάνου στὴ λεπίδα του: «Δικό δὲν ἔχω πίσω μου νὰ πάρῃ μου τὸ δίκιο. Τὸ δικοπο μαχαίρι μου τὸ αἷμα μου ἔς γδικωσῇ». Τὸ κρυφὲ στὸν κόρφο της· ἀνοίξε τὴ θύρα πρόθυμη καὶ χαρούμενη.

Ὁ Χαραιμενίας: «Τί ἔχεις, Φωτούλα, καὶ μοιρολογεῖς; Καὶ ποῖο 'νε τὸ περᾶπόν σου ποῦ στὸ φεγγάρι μοιρολογεῖς ξέπλεχα κι' ἀπονύχτερη;»

Ἡ Φωτούλα: «Καλέ μου κι' ἀδερφοποιητέ, τὰ χεῖλιά σου τὸ μέλι καὶ τὸ φαρκάκι στάζουνε· κἀτι νὰ νοιώσω ξαφνικὸ σὲ πρόσμενα· ἦταν βαρὺ τὸ ξαφνιασμα... καὶ σὺ βυθὶς μεγάλος... μὰ εἴχες τὰ χεῖριά σου σηκωμένα πρὸς τὰ οὐράνια καὶ μὲ φώναζες... κι' ὁ γέρος τ' ἄμφια ντυμένος, ἅγιος στὴν εἰδή, μὰς εὐλόγησε... γαμπρὸ ἐσένα καὶ νύφη ἐμένα... ἔ, ἦταν τὸ φεῖδι ἀπὸ μακριὰ φαρκάκερὸ καὶ πλάνο στὰ ὄνειρά μου...»—(ὁ νιός τὴν ἀκουμαίνεται ξαφνιασμένος, μὴ μαντεύοντας καλὰ τί νοιώθει μὲ τὰ λόγια της ποῦ τὰ λέει τὰ μισὰ μὲ σκοπὸ μοιρολογίου). «Τὸ φεῖδι μὴν εἴτανε τὸ δαχτυλίδι τῆς ἀγάπης μας; Ὡμέ, κι' ὥστόσο πρέπει νὰ τὸ δεῖξω. Τὸ δίκιο πρέπει νὰ παρθῇ κι' ἔς καὶ τὴν καρδιά μου»—ὁ νιός λαφιάζεται· πᾶει νὰ τραβηχτῇ ἀπὸ κοντὰ της, μὰ τὸν συνεκρατάει.

Ἡ Φωτούλα: «Μαχαίρι νάχα στή νυχτιὰ νὰ τὸ λαμποκοπήσω καὶ στὸ φεγγάρι ἀστραφτερὸ τ' ἀτσάλι του νὰ αἰμώσω. Πόσο ἔσταξεν ὁ πόνος μου φαρ-

μάκι στὰ φρένα μου· γιατί, δικέ μου, τόκαμες;»—Τὸν ἀγκαλιάζει· σὺγκαιρα νοιώθει πῶς τονε φιλεῖ καὶ πῶς γλυκὰ-γλυκὰ σταλαῖζει λιγοθυμικὰ στὴν καρδιά του· τοῦ βυθίζει τὸ μαχαίρι χαϊδεύοντάς τον.

Ὁ Χαραιμενίας: «Γλυκὰ ποῦ ἀπόψε φίλησαν τὰ δυὸ σου χεῖλια· καὶ λέω πῶς λυώνω σ' ὄνειρο βαθύ... κοιμίζουμαι στὸν ὕπνο ποῦ ἐσὺ μοῦ στέλνεις μὲ τὰ χὰδια σου... ἓνα κεντρί μ' ἀγγίζει στὴν καρδιά... ὁ τρόμος μὴ σὲ χάσω... ὦ κράτει με σφιγτὰ, γιατί τὸ αἷμα φεύγει... στᾶσου σιμά... τί σκιάζεσαι... ἀλαργινὰ ποῦ πᾶς μαζὶ μὲ τὸ φεγγάρι;... Ἐδούλιαζε ἡ ἀγάπη σου στὸ αἷμα... τοῦ ἀδερφοῦ... χαϊράμενη ἀγαπητηκιὰ... δὲν τόκαμες καὶ δίκια...»

Ἡ Φωτούλα: «Κοιμήσου τώρα... ἔτσι, δικέ, τὸ θέλει ἡ δόξα... τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν ἀσημόκουπα τὸ γέρο θὰ ποτίσω, νὰ πιῇ καὶ νὰ χορτάσῃ... τὸ δίκιο ἐπάρθηκε... σ' ἀγάπουνα, μὲς στὴν καρδιά μου ἐμπῆκε τὸ λεπίδι... κοιμήσου καὶ θάρθῃ γιὰ νὰ σὲ νανηρίσω...»

Ὁ Χαραιμενίας: — ξέφυχα λόγια—«Φωτούλα, φέρε με κοντὰ στὸ παραθύρι... ἀπόψε ἀποχαιρίτησα στὸν κῆμπο τὸ φεγγάρι γιατί οδοῦμον τοὺς ὄχτρούς... ἔτσι ἡ καρδιά μου τὸλεγε».—ἔρχεται σουρτὰ στὸ παραθύρι· τὸ φεγγάρι πέφτει στὴ λευκανισμένη του ὄψη.—«Ἐχε γειά...»—ἡ Φωτούλα τὸν φιλεῖ στὰ χεῖλια ποῦ ἀνοιγοκλείνουνε γιὰ στερεὴ βολὰ· κλαίει. Ὑστερα τὸν ζαλώνει, σὺν τὸν τυλίξῃ σὲ κατακόκκινο σεντόνι, καὶ διαβαίνοντας ἀπὸ τὸν ἐλαιώνα, τὸν πᾶει στὸ κοιμητήρι· ἐκεῖ τὸν ἀπιθώνει ἀπάνου στὸ μνήμα τ' ἀδερφοῦ της.

.....Τὴν ἄλλη μέρα στὴν ἐκκλησιὰ οἱ χωριανοὶ μαζεύονται καὶ στὴ μέση τῆς λειτουργίας ἀναβοῶν γιὰ τὸ σκοτωμένο πῶς τόνε βρῆκαν στὸ κοιμητήρι· καπετοὶ καὶ ὀρθῆνοι· τὸν φέρνουν μέσα στὸ κατακόκκινο σεντόνι καὶ τὸν ἀπιθώνουν στὴ μέση τῆς ἐκκλησίας, φωνάζοντας: ἀδέρφι! ἀδέρφι! Οἱ γυναῖκες δέρονται, τραβοῦνε τίς πλεξίδες τους καὶ στηθοκοπανιῶνται. Τὰ μοιρολόγια παύουνε. Ἐξέρνουν οἱ δικοὶ τοῦ σκοτωμένου ὑποψιζοῦνται παλαιούς ὄχτρούς. Νά, τὴ γενιὰ τοῦ Δρακούλακα· ξαμῶνουν γιὰ τὴν ἀμάχη. Προβαίνοντας ὁ Πνευματικὸς στὴν ἅγια θύρα, σηκώνοντας ψηλὰ τὰ χεῖριά, μὲ φωνὴ βροντερὴ ἐφώναζε: «Σταθῆτε, κι' ἀκούστε μου τὸ λόγο ποῦ θὰ σᾶς εἰπῶ, τὸ λόγο ποῦ εἶνε ὁ πόνος. Κι' ἀπὲ κρίση κάμετε καὶ δικάστε με κατὰ τὰ ἔργατά μου. Δὲ θέλω τὸ αἷμα τ' ἀδικο νὰ χύσῃ στὴν ὁρμὴ σας, ἀδικα τῶν ἀδίκων! Ἀπλώστε τὸ σεν-

τόνι τὸ αἷματόβαφο ποῦ τὸν σκέπει...»—δύο χωριανοὶ σηκώνουν, ἀπλώνουν πάνω ἀπὸ τὸ νεκρὸ τὸ σεντόνι—«Ποῖος ἀργαλειὸς νὰ τὸ ὄφανε; Μὲ τὸ αἷμα εἶνε βαμμένο... Ποῖα νὰ ποῦ ὁ πόνος ἔκαψε τὰ ὀφάδια τοῦ ἔσμιξε τὰ ἔ...»—οἱ χωριανοὶ ἀνακυτάχτηκαν ἐρωτηματικά· οἱ γυναῖκες ἀνασυστάσανε—«Ἀκούστε μου, καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἔς τρέξῃ ἐδῶ σὲ μένα, ροφαῖα θανάτου καὶ γδικωμοῦ... Τί ἐγὼ σὲ τούτῃ θύρα πλέο δὲν εἶμαι... δὲν εἶμαι ἅγιος νὰ λειτουργῶ!... Ἐδῶ πλέο καιρὸς τὸ μνήμα ν' ἀναιχτῇ, νὰ μὲ δεχτῇ... Ἀδέρφια! Τὸ αἷμα βουίζει στὴς γενιές! Τὸ αἷμα χυμῆζε σὲ αὐλακία γύρω ἀπὸ τοὺς Πύργους μας· τὸ αἷμα ὀργώνει τὰ χωράφια μας καὶ τοὺς καρπούς μας θρέφει! Ὅλοιςθε τὸ αἷμα ὀφώνεται καὶ μὰς φοδερίζει. Ἐλάτε ὅρκο νὰ δέσουμε... νὰ στήσουμε τὸ ἀνάθεμα στὸ γδικωμό... Τὸ δίκιο μὲ τὸ χέρι μας, ἀδέρφια, νὰ μὴ παίρνουμε... Σήμερις ἀπάνου ἀπὸ τὸ δισκοπότηρο ἐξεβίλησε τὸ αἷμα τοῦ γδικωμοῦ!... Τὸ γιὸ μου τὸν σκότωσε! Ἐτούτος ὁ βρυκολάκας!—δείχνει τὸ νεκρὸ—καὶ γι' αὐτὸ τὸ δίκιο ἐπῆρα!...»

Οἱ δικοὶ τοῦ σκοτωμένου ὁρμᾶνε γιὰ τὸ γδικωθῆναι τὸν Πνευματικόν· κείνος μπαίνοντας στὸ ἅγιο βῆμα, παίρνει τὸ δισκοπότηρο ἀπὸ τὴν ἅγια τράπεζα, καὶ προβαίνει στὴν ἅγια θύρα: «Ἐλάτε γιὰ τὴ σάρκα τοῦ Χριστοῦ, τὴ θεϊκὴ μεταλήψη!... Γιὰ ἀγγίξτε με, καὶ τὸ αἷμα τοῦ θὰ χύσῃ ν' ἀναψῇ φλόγα καὶ ξακλημασθῇ στὴς γενιές ποῦ βρίσκονται δῶ μέσα... Σκύψτε στὴ δύναμη τοῦ! Τὸ αἷμα τοῦ ἔς ἔς ἀνταμώσῃ ἀδέρφια. Τὸ αἷμα τοῦ ἔς ἔς σμίξῃ! Τὸ μέγα δίκιο τοῦ Χριστοῦ, τὸ αἷμα τοῦ ποῖος τὸ ἐπῆρε! Τὸ δίκιο τοῦ, ἀδέρφια, ἀκούστε το, τὸ δίκιο τοῦ εἶνε Ἀγάπη!...»

Ὁ Πνευματικὸς, τρέμοντας τὴν ὀργὴν τοῦ συγγενῶν τοῦ σκοτωμένου, ποῦ ὄλο καὶ μεγαλώνει, πᾶει νὰ τοῦ πῇ ἀπὸ τὰ χεῖριά τὸ δισκοπότηρο, καὶ τότες γλώττει, θ' ἀναθεῖ τὸ φωτὶς μὲς στὴν ἐκκλησιὰ, νὰ καὶ πᾶσα καλὴ. Τὸ ἅγιο βῆμα θ' ἀναθεῖ τότες σὲ χρυσάφια ἀναλωτὰ, καὶ οἱ ἅγιες εἰκόνες θάλλωναν σὲ ἀσκήμια, καὶ τὰ καντήλια καὶ οἱ λαμπάδες καὶ ὁ πολυέλαιος θὰ φωτίζαν σὺν ἀστρά. Μὰ ὁρμησε ξέφνου ἡ Φωτούλα, σὲ θεϊκὴ ὁρμὴ, χῶρις τοὺς χωριανούς καὶ πέρασε στὴν ἅγια θύρα, ἄδραξε τὸ δισκοπότηρο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Πνευματικοῦ, καὶ στέκοντας ἀπείραχτη, ὀλόρη, γιοματῇ φλόγα καὶ θυμὸ, κρατῶντας στὸ ἄλλο χέρι τὸ δικοπο λεπίδι. Ὑψωσε τὸ δισκοπάτηρο: «Ἐξτροπή σας! τὸ γέρο νὰ

τὴν ἀποφασίζεται τὸ τί θὰ εἴτατε ἀργότερα. Πᾶσα μέρα ἐργαζόμαστε στὸ σιᾶσιμο ἢ τὸ χάλασμα τοῦ χαρακτήρα σας. Νὰ προσέχετε καλὰ ἀκατάπαντα. Καμμὶ χαμένη ὥρα, καμμὶ εὐκαιρία γιὰ νὰ μάθετε ἢ νὰ κάντε καλὸ δὲν ξαναδρασκεῖται πια. Ἐρχονται εὐκαιρίες καινούριες· οἱ ἄλλες δὲ ματέρχονται. *Ruit irrevocabile tempus*. Τὸ παραμελημένο δὲν μπορεί νὰ τὸ ξανάβρῃς. Πᾶει ὀριστικά, ἔφυγε. Παραλυμένη ζωὴ σπουδαστῇ δὲν ξαναπερνιέται καὶ δὲ μεταμορφώνεται σὲ φρόνιμη. Μπορεῖ ἀργότερα κανεὶς, ἀπὸ μετάνοιμα κι' ἀπὸ ντροπὴ, γερὰ νὰ δουλέψῃ· μὰ δὲν ξανακερδίζει ἔτσι τὸ χαμένο καιρὸ. Ἐξῆν ποῦ μπορούσε ὕστερα νὰ ποχτήσῃ καινούρια δῶρα, ἔχει ἀπ' τις παλιὲς τεμπέλικες συνήθειες καὶ τὴν ἡθικὴν ζημιὰ ποῦ πρέπει νὰ λογαριάζεται.

Οἱ ἀμέλειες τῆς ζωῆς τοῦ σπουδαστῇ βαραίνουν σ' ὅλη τὴ ζωὴ. Ἐπίσης κ' οἱ ἀμέλειες στὴν προσευχὴ! Ὁ Monod πεθαίνοντας εἶπε: «Δὲ μπορῶ νὰ τιμᾶσω κανένα εἶδος ἐργασίας· μὰ, ἂν εἴταν νὰ ξαναζήσω, θὰ ἔδωκα λιγώτερο καιρὸ στὴν ἐργασία καὶ πειότερο στὴν προσευχὴ! Ἡ περισσύτερη θλιβούταν ὁ ἐτοιμοθάνατος μὲ τὴ θύμηση τῶν ἀμελειῶν τοῦ στὴν προσευχὴ παρὰ μὲ τὴ θύμηση τῶν ἀμελειῶν τοῦ στὴν ἐργασία. Εἶθε, ἀγαπητοὶ φίλοι, νὰ σᾶς διδάξῃ ὁ λόγος αὐτὸς ἐνὸς ἐτοιμοθάνατου. Μὴν τὴ βάζετε καὶ τὴν προσευχὴ στὴν ἰδία σειρά μὲ τὰ τόσα καλὰ πράγματα ποῦ θέτε νὰρχστε ἀργότερα. Ἡ συνήθεια εἶνε

δύναμη φοδερή, ἡ συνήθεια ζωῆς χωρὶς προσευχὴ καὶ χωρὶς Θεό. Ἀξίζει νὰ προσφέρουμε στὸ Θεὸ κατὶ ἄλλο παρὰ τίς μικρὲς παραμεριές τῆς ζωῆς μας· μπορούμε νὰ τοῦ μπιστευτοῦμε τὴ ζωὴ μας ἀλάκρη.

Εἶνε λίγα χρόνια, πῆγαινα νὰ δῶ τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ San Croce στὴ Φλωρεντία. Τὰ γάλαμα τὰ μεγαλόπρεπα τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγελου, τοῦ Daniele, τοῦ Γαλιλαίου κι' ἄλλα πρῶματα θαμαστὰ ξεπαίρνουν τὸν περιηγητὴ μόλις ποῦ μπαίνει. Ὅλα ὅμως αὐτὰ χαθῆκανε ἀπ' τὰ μάτια μου, σὺν παρατήρησα στὴς πλάκες γραμμένα μὲ μεταλλικὰ γράμματα τὰκόλουθα λόγια: «Jean Calzolari. obiit anno XVIII aetatis suae. A juventute mea vocasti me, Dominus meus.»* Μεταφέρθηκα μὲ τὸ νοῦ μου σ' ἄρρωστου δωμάτιο, κοντὰ σ' ἓνα νεὸ ποῦ ξεψυχοῦσε καὶ μὲ χαρὰ περίμενε τὴ στιγμή νὰ παντῆσῃ τοῦ κυρίου τοῦ τὴν πρόσκληση. Κατάλαβα πῶς, ἀφοῦ μόρεσε νὰ γράψῃ τὰ λόγια αὐτά: «A juventute mea vocasti me», εὐτὺς ἀπὸ τὰ νιάτα τοῦ θᾶξε ἀκούσει τὴ φωνὴ τοῦ Κυρίου τοῦ καὶ τὸν εἶχε ἀκολουθήσει. Μποροῦμε νὰ ποῦμε τὸ ἴδιο γιὰ μᾶς; Ἀφιερώθηκα ἡ ζωὴ μας στὸ νὰκούσουμε τὴ φωνὴ τοῦ Κυρίου; Ὁ Κύριος ποῖον ἀπὸ μᾶς δὲ φώναξε εὐτὺς ἀπ' τὰ νιάτα τοῦ; Πόσες ὁμως φορές δὲν τόκανε χωρὶς ἐπιτυ-

* Γιάννης Calzolari, πέθανε στὰ δεκοχτὼ του χρόνια. Ἀπὸ τὰ νιάτα μου μὲ κάλεσε, Κύριέ μου.

χία; Φωνίζει, μὰ δὲν τὸν ἀκούμε. Μὰς μιλάει μὲ τὸ λόγα του, μὰ τίς ὁδηγίες τοῦ τίς εὐεργετικές ἢ καὶ παιδευτικές πολλὰς φορές, μὰ ἐμεῖς δὲν τοῦ μιλάμε, ἀποφεύγουμε τὸ συναπάντημά του καὶ γυρεύουμε νὰ τὸν παραμερίσουμε. Ἀσχημα κάνουμε...

Μὴν ἀφίνετε λοιπόν, ἀγαπητοὶ φίλοι, νὰ κοπῇ ὁ δῶλος τὸ νῆμα τῆς προσευχῆς, κι' ἂν εἶνε κιόλας κομμένο, δέστε το εὐτὺς ἀπὸ τώρα. Σπουδάζετε μὲ ζήλο, μὰ δουλεύοντας μὴν ξεχνᾶτε τὸ χρέος τῆς προσευχῆς. Ὁ καιρὸς ἀπείρωνεται στὴν προσευχὴ δὲν εἶνε καιρὸς γαμήνος, εἶνε καιρὸς πολὺ ὁμορπῆς ἐξοδεμένος. Μὲ κανέναν τρόπο δὲν εἶν' ἡ προσευχὴ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἐργασία, — ἡ πείρα τῷχει ἀποδείξει. Δὲ λέω πῶς δὲ θὰ μπορέστε νὰ κάντε μεγάλα πράγματα, πῶς δὲ θὰ μπορέστε νὰ κάντε πολλὰ χωρὶς τὴν προσευχὴ. Τίποτα ὅμως δίχως αὐτὴ νὰ κάντε δὲν μπορείτε γιὰ τὸν Κύριο καὶ γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ. Τότες μόνο ἔχει αἷμα τὸ ἔργο μας γιὰ τὸ Θεό, ὅταν ἔχει κ' ἡ ζωὴ μας ὄντας ζωὴ προσευχῆς.

Στὴ μελέτη τοῦ πᾶντος τοῦ Ἰησοῦ τὴ μαρτυρία γιὰ τὸν Ἰωάννη: «Εἴτανε ὥς ποῦ ἔκαψε καὶ φωτίζε», ὁ Ἐρασμος προσθέτει: «Johannes erat lucerna ardens et lucens. Ardere est prius, lucere posterius.» Πρῶτα νὰ καίη κανεὶς κῦστερα νὰ φωτίζῃ! Ἐμεῖς συνήθως δὲ συλλογιόμαστε παρὰ νὰ φωτίζουμε. Θέμε νὰ φωτίζουμε χωρὶς νὰχουμε φωτιὰ μέσα μας. Γιὰτὶ ἂν εἴχαμε μέσα μας

σκοτώστε ἄδικα τῶν ἀδικῶν! Ἐγὼ τὸ αἷμα ἐπῆρα! Ζυγώστε τώρα ὅποιος τρομάζει. Ζυγώστε με, ρο- νιάδες!»

«Ψυχικό! Ψυχικό!»—φώναζαν οἱ γυναῖκες καὶ ὀρμήσανε βαστώντας τὴν ὄρμη τῶν ἀντρῶν τους.

Ἡ Φωτούλα: «Πῆρα τὸ δικίον μου γερά!»— Ἀγκαλιάζει τώρα τοῦ Χαλαριμένου τὸ νεκρὸ, τονὲ φιλεῖ καὶ μοιρολογεῖ. — Οἱ δικοὶ τοῦ σκοτωμένου ρωτᾶνε πῶς μαθεύτηκε πῶς τοῦτος ὁ νεκρὸς ἐσκό- τωσε τὸν ἀδερφό της: — Ἡ Φωτούλα: «Ἡ μάνα τοῦ πεθαίνοντος ξεμολογήθη στὸν Πνευματικό!»

Τότες οἱ χωριανοὶ οὔλοι μαζῇ φωνάζουν, παίρ- νοντας σύγκαιρα καὶ τὸ νεκρὸ. «Ψυχικό! Ψυχικό!» Ἡ Φωτούλα: «Τὸ δικίον!...»

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΛΙΜΜΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ἐγὼ, μάνα, δὲν ἔκλαψα
Γιὰ τὴ σκληρὴ μας μοῖρα
Μὲ λουλουδάκια μόνο σῆρανα
Καὶ τὸν κουρὸ καὶ τὸν σου ἐπῆρα.

Καὶ σὲν καρδοῦλά μου τὸν ἔκλεισα
— Ποιὲς νὰ μὴ σὲ λημονήσῃ
Στὴν ἄχαρη τὴ νύκτι, ποῦ μ' ἀρνήσῃ
Τὸ γέλιο της, πρὶν πάει νὰ δύσῃ.

Κ' ἐνὸς ποιὲς σὰ χεῖλῃ σου
Δὲν ἄνθισε τὸ γέλιο, μόνο ἡ θλίψη
Λάλοιο βαθὺ παράπονο
Στὴν ὄρη σου εἶχε κρύψῃ,

Τὴν ὥρα ποῦ μᾶς ἄφησες
— Ἀχ πῶς γελοῦσεν ἡ μορφή σου
Καὶ πῶς θρηνοῦσαν τοιγύρω σου
Ξένοι, δικοὶ σου!

Ἀθήνα—1904.

ΤΡΙΤΩΝΑΣ

Ἐπισκέπτης (μέλις φτάνοντας): «Γαυγίζει ὁ σκύλος
σας, Νίκο, σὰν περνοῦν ὑποπτα πρόσωπα;»
Νίκος: «Ναί. Ἀκού! γαυγίζει τώρα».

«Σὰ θέλω νὰ δανειστῶ παράδες ποτές δὲν πάω σὲ φίλο», εἶπε ὁ Θανάσης, ἔτσι σὰ νὰ τῷ φερενὲ ἀπὸ σπόντα.
«Καλὰ λοιπόν», ἀποκρίθηκε ὁ Χρήστος ἀπλώνοντας τὸ χέρι του—«ἔλα νάμαστε φίλοι!»

φωτιά, ἀνάγκη δὲ θάταν νὰ νοιαζόμαστε γιὰ τὰ λοιπὰ! Φίλοι μου! ἀγαπητοί, κυττάτε στὴν σπουδὴν τὰ χρόνια νὰ ποιεῖτε καὶ κατ' ἄλλο ἔξιν τὰ διανοητικὰ φῶτα, κυτ- τάτε νὰ χεῖτε φλόγα μέσ' στὴν καρδιά, τὴ φλόγα τοῦ Ἀ- γίου Πνεύματος. Δὲν εἶν' ἡ φλόγ' αὐτὴ μέσα μας εὐτε σὰ βιβλία, δὲν εἶνε στὴν ἐπιστήμη, εἶνε σὲν Θεὸ καὶ τὴ βρι- σκουμ' ἐμαῖς σὲν πρόσωπο τοῦ δοξαζομένου Χριστοῦ, ποῦ- γινε Πνέμα! καὶ τὰ πόστημά της μόνο μὲ τὴν προσευχὴ νὰ τὰ σφαλίσουμε μπορούμε, ἀλλοῶς ὄχι. Εὐχόμαστε νὰνε καὶ τὴν προσευχὴν σας δωμάτιο τὸ δωμάτιο τὴν ἐργασίας σας κ' ἡ σπουδὴ μὲ τὴν προσευχὴ νὰ στέκουν τὰ δύο σας χρέη!

Αὐτὰ νὰ εἶχε νὰ εἶχε πῆ, ἀγαπητοί φίλοι, ἄνθρω- πος π' ἀνάμνη αἰσθάνεται τίς πληγὰς ζωῆς σπουδαστικῆς δι' ὅπως προσευχὴ καὶ ποῦ εἴχεται στοὺς νέους τοῦ φίλου νὰ φτάσουν σὲ σκοπὸ μὲ λιγώτερους γύρους καὶ λιγώτε- ρες λύπες.

EUG. ZELLER

Σ. Μ. Μετάφραση ἀπὸ τὸ Γαλλικόν. Τὸ πρωτότυπο Γερμανικόν.

ΨΕΜΑ

Τεῖν' ἡ ἀλήθεια; — Κολοκύθια.

1. ΣΥΝΟΨΙΣ

Καμμιά ψευτιά δὲ θὰ εἴη πῶ μὴ εἴη τρομάζει ἡ ἐπιγραφή μου. Εἶναι καὶ τὸ σημερινὸ μου ψέμα σὰν τὴν ὁμορφὴν καὶ φτιασιδωμένην γυναῖκα. Ἡ ὁμορ- φιά του—ἡ οὐσία του—εἶν' ἡ ἀλήθεια. Τὸ φτιασίδι του—ἡ ἐπιγραφή του—ψέμα.

Τ' εἶναι τὸ ψέμα;

Ὅνομα οὐσιαστικόν, γένους οὐδετέρου, ἀριθμοῦ ἐνικοῦ, θὰ σοῦ ἀπκνήσῃ ὁ δάσκαλος, ἀμαρτία με- γάλη, θὰ σοῦ πῇ ὁ πνευματικὸς σου, Θεός, θὰ σοῦ πῇ καίνος ποῦ μὲ τὰ ψέματα πλούτισε, ματαρε- μένη ἀλήθεια, καίνος ποῦ ἐννοίωσεν τὴ δύναμίν του, καὶ ἂν ρωτᾷ καὶ τὴν γνωμοῦλάν μου, ἓνα ψέμα εἶν' ὅλος ὁ κόσμος.

Κάθε ἄνθρωπος πλούσιος ἢ φτωχός, νέος ἢ γέ- ροντας, ἄντρας ἢ γυναῖκα, τεχνίτης ἢ ἐπιστήμονας, ὅλοι, ὅλοι, μὲ τὸ ψέμα ζοῦν ἀπὸ τὴν στιγμήν ποῦ θὰ γνωρίσουν τὸν κόσμον. Ψεύτικα τὰ γέλοια μας, ψεύτικα τὰ δάκρυά μας, ψεύτικες οἱ ιδέες μας, ψεύ- τικος ὁ ἐνθουσιασμός μας, ψεύτικες οἱ φιλίες μας, ψεύτικα τὰ αἰσθήματά μας, ψεύτικες οἱ κουβέντες μας, ψεύτικ' οἱ πόθοι μας, ψεύτικα τὰ ἐνείρα μας, ψεύτικες οἱ ἀγάπες μας, σ' ἓνα ψέμα ζοῦμε, ἀπὸ ψέμα εἴμαστε κατωμένοι.

Ψέμα! μιὰ λέξη τόσο μικρὴ, μὲ δύο συλλαβὰς μονάχα καὶ νὰ κλεῖ μέσα της ὅλον τὸν κόσμον! ψέμα, σὲ τέσσαρα γράμματα νὰ ζῇ καὶ νὰ νοιώθῃ ἔτσι τὴ ζωὴν τὸ καλλίτερον ἔργο τοῦ Πλάστον ὁ ἄν- θρωπος!

Διάβασε μέσα βαθειὰ στὴν καρδίαν σου, μάζεψε ὅλες τίς παλινὰς σου θύμης, μὴν ἀφήσῃς καμμιά τῆς καρδίας ἢ τοῦ νοῦ ἀσκήλευτη γωνίαν, ρίψε τὸ βλέμμα σου γύρω στὴν κοινωνίαν καὶ πῆς μου, ἂν μπο- ρῇς, ἀναγνώστη μου, ποῖος εἶναι καίνος, ποῦ πέρασε τὴ ζωὴν του, χωρὶς νὰ πῇ ψέμα, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ τὸ ψέμα.

Ἡ γυναῖκα;.... Διάβασε τὸ Byron, τὸ φιλέλ- λην ποιητὴ καὶ θὰ ἴδῃς τί μᾶς ψάλλει: — «Ἡ γυναῖκα ξέρεῖ μὲ τόση χάριν νὰ λέγῃ ψέματα, ὥστε φαίνεται, ποῦ τίποτ' ἄλλο δὲν τῆς ταιριάζει καλλί- τερο ἀπὸ τὸ ψέμα.» Ἄν ὁ Ἰγγλέζος ποιητὴς ἔχει τώρα δικίον, σὰ γυναῖκα δὲ μπορῶ νὰ πῶ καὶ ἄφηνω τοὺς κυρίους νὰ τὸν κρίνουν.

Ὁ ἄντρας λοιπόν; καὶ ποῖος, ὁ δικηγόρος, ὁ γιατρός, ὁ φιλόλογος, ὁ ἱστορικός, ὁ διπλωμάτης, ὁ πολιτικός, ὁ ἔμπορος, ὁ ποιητής, ὁ δημοσιογράφος;

Ἄν, λέει σ' ἓνα στίχον του, ὁ Κερκυραίος ποιη- τῆς τοῦ Ὀρχου Μαρκοῦ, μποροῦσε νὰ πιστέψῃ κα- νείς, πῶς εἶναι δυνατό νὰ λείψῃ ὁλόκληρον τὸ ψέμ' ἀπὸ τὸν κόσμον:

«Θεὸ νὰ λιμάζον γιὰ ψῶμι

Τόσοι ἐξοχώτατοι γιατροὶ

Καὶ φιλόλογοι τόσοι.»

Κι' ἄλλου μὲ τὴ λεπτὴν του εἰρωνείαν λέει πάλι ὁ ἴδιος:

«Τὸ παλληκάρι, ὁ γέροντας, ἡ προσὲτ' κ' ἡ κόρη

ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ψευτιᾶς»

Ἐπρόκειαν δίχως αὐτὰς

Οἱ μαῦροι δικηγόροι;

Γιὰ τὸν ἔμπορον, τὸν πολιτευόμενον, τὸ διπλωμάτη καὶ τὸν ἱστορικὸν δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ ξένης βοή- θειας, γιὰ νὰ τοὺς φορέσουμε τὸ στέφανον τῆς ψευ- τίας, τὸ φόρεσαν μονάχοι τους. Ποῖος ἀπὸ σᾶς δὲ γνωρίσῃ τὸ ψέμα τοῦ ἔμπορου;

«Je l'ai connu marchand, c'est à dire grand menteur» διάβασα σὲ μιὰ Γαλλικὴν κωμωδίαν. — Ποῖος διπλω- μάτης—τὸ ἐνσάρκωμα τῆς ψευτιᾶς—ἡ ποῖος πολι- τεύόμενος πῆγε μπροστὰ μὲ τὴν ἀλήθειαν;

Σοῦ μιλοῦνε σὰν ἄγγελοι

Κι' ὅταν πάρουν τὴν ἀρχήν,

Τότε ἀλλάζουν τὴ λαλιά τους,

Ὡστε λέει, δὲν εἶν' αὐτοί.

Καὶ ποῖος ἱστορικός, κατ' ὁρθὴν νὰ πῇ τὴν ἀλή- θειαν καὶ μόνο τὴν ἀλήθειαν; Κανένας, ἂν παρατη- ρήσουμε, ποῦ τίποτ' ἄλλο ἀναμεταξύ τους δὲν κά- νουν, παρὰ μιὰ προσπάθειαν ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἓνας τὸν ἄλλον ἀνακρίβη, μ' ἄλλα λόγια ψεύτη.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ποιητής, τὸ αἰθέριον πλασματάκι l'enfant de la Nature, ὅπως τὸν λέει σὲ κάποιο στίχον τοῦ Musset, ποῦ ἡ καρδιὰ του μονάχα γιὰ τὸ εὐγενικὸ αἶσθημα, γιὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ γιὰ τὴν ἰδέαν εἶναι πλασμένη, μήπως καὶ αὐτὸς βγῇ ἀνέγ- γυχτος ἀπὸ τὸ μικρόδιον τῆς ψευτιᾶς;

Les mensonges et les vers de tout temps sont amis

λέει ὁ La Fontaine. Κι' ὅμως

«Ὁ στίχος εἶν' ἱερὸν πρᾶγμα» σοῦ λέει ὁ Ψυ- χάρης. Λοιπόν; Λοιπόν; σὲ ἐρωτᾷ καὶ γῶ.

Κι' ὁ δημοσιογράφος; Ἐδῶ σταματᾷ, δὲ σκο- πεῖω νὰ τὸν κατηγορήσω. Θεὸς φυλάξῃ, γιὰτὶ δὲ θέλω νὰ σουρῶσθαι μὲ θυμὸν τὰ ψεῖδιν ὁ συντάκτης καὶ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδας, ποῦ θὰ φιλοξενήσῃ τὸ «ψέμα» μου. Γι' αὐτὸ ἀντιγράφω, προσέχτε, μονάχα ἀντιγράφω, ἓνα στίχον τοῦ Freville.

Voulez-vous des menteurs composer une liste?

En-tête il faut placer le nom d'un journaliste.

Τί θὰ πῇ μολοντοῦτο νᾶχῃ κανεὶς μυαλό!

Ὅσα γὰρ μὲ τόση πολυλογία εἴς ἀνάφερα γιὰ τὸ Θεὸ τοῦ αἵματος μας, ὅς' ἀραδιάζω τόσην ὥρα ζητώντας βοήθειαν ἀπὸ μεγάλα μυαλὰ γιὰ τὴν ὑπο- στήρηξιν τῆς ιδέας μου, ὁ Τσακκισάνος, ὁ χαριτω- μένος ποιητὴς τῆς πατρίδας τοῦ Σολωμοῦ, λέει σὲ τέσσαρους στίχους μονάχα. Σὰς τοὺς σεβρίω γιὰ ἐπιδόρπι.

Ἐνα ψευτοπαράμυθον εἶν' ἡ ψεύτικη ζωὴ μας

Καὶ ψευτοπετὴ σὲ τέλος σ' ἄλλο ψέμα κ' ἡ ψυχὴ μας.

Δυστυχεῖς! ψευτογελάμε, ψευτοζοῦμε, ψευτοκλαίμε, Κι' ὅταν λέμε «κύμα ψεύτη» ψέματα καὶ αὐτὸ τὸ λέμε.

Κέρκυρα.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἀπὸ τὰ «Τραγούδια γιὰ παιδιὰ» τοῦ κ. Ἀλ. Πάλλη τὸ «Τέσσερ' ἀδέρφια σὲ χορὸν» καὶ τὸ «Γιὰ πᾶς μου, ρεμα- μου, νὰ ζήσεις» ἀπαγγέλλονται στὴς ἐξετάσεις ἐνὸς ἡ δυὸ παρθεναγωγείων ταχτικά.

Τὸ δεύτερον μάλιστα θὰν τὸ ἀπαγγέλλει φέτος σὲν παρθεναγωγείῳ τῆς κ. Κερναούρη μιὰ ἐξυπνὴ παιδοῦλα

— Ἀπαγγέλλονται ὁμοῦ καὶ τόσα ἐνόντα ποιήματα, ποῦ καλὸ θάτανε μὲ μιὰ διαταγὴν τοῦ ὑπουργείου νὰ κα- ταργηθῇ ἡ ἀπαγγελία τῶν ποιημάτων ποῦ ἀντὶ νὰ φτιά- ναι, χαλνᾷ τὸ γούστο τῶν παιδιῶν.

— Στ' ἄλλο φύλλον θὰ δημοσιεύσῃ μερικὰ κριτικὰ σημειώματα τοῦ κ. Λαζ. Βαλλέλη μὲ τὸν τίτλον «Πε- ταχτὰ καὶ Σύντομα».

— Τίς ἡμέρας τοῦ πρωθυπουργικοῦ κοινοποινιάματος ἀκούσθηκε τὸ κάλινον χωρατό:

— «Πῶς πάει ἡ πολιτικὴ κρίση;

— «Δὲ ρωτᾷ, καλὸς τυχερὸς, γιὰ τὴν πολιτικὴν ἀκρί- σιαν καλύτερα;

— Ἐπρεπε σὲν Λαοσάκειο νὰ μὴ βραβεύονται μο- νάχα τραγωδίες καὶ κωμωδίες, γιὰ νὰ πάρει τὸ χιλί- δραχμον καὶ ἡ πολιτικὴ φάρσα ποῦ παραστάθηκε τὴν πε- ρασμένη βδομάδα.